

Centrul de Informare
și Documentare
privind Drepturile Copilului
din Moldova (CIDDC)

CONVENȚIA cu PRIVIRE la DREPTURILE COPILULUI

la supraviețuire și dezvoltare • Dreptul la supraviețuire și dezvoltare • Dreptul la un nume și o naționalitate • Dreptul la educație și informare • Dreptul la identitate culturală și religioasă • Dreptul la asistență medicală • Dreptul la joc, odihnă, recreare • Dreptul de a avea o familie • Dreptul de a fi protejat împotriva oricărei forme de discriminare • Dreptul de a-și exprima opinia • Dreptul de a fi protejat împotriva conflictelor armate, violenței și maltratării • Dreptul la asociere • Dreptul la supraviețuire și dezvoltare • Dreptul la un nume și o naționalitate • Dreptul la educație și informare • Dreptul la identitate culturală și religioasă • Dreptul la asistență medicală • Dreptul la joc, odihnă, recreare • Dreptul la supraviețuire și dezvoltare • Dreptul la un nume și o naționalitate • Dreptul la educație și informare • Dreptul la

For every child
Health, Education, Equality, Protection
ADVANCE HUMANITY

CONVENȚIA cu PRIVIRE

la DREPTURILE COPILULUI

COPIII AU DREPTURI:

- ▶ **Dreptul** la supraviețuire și dezvoltare
- ▶ **Dreptul** la un nume și o naționalitate
- ▶ **Dreptul** la educație și informare
- ▶ **Dreptul** la identitate culturală și religioasă
- ▶ **Dreptul** la asistență medicală
- ▶ **Dreptul** la joc, odihnă, recreare
- ▶ **Dreptul** de a avea o familie
- ▶ **Dreptul** de a fi protejat împotriva oricărei forme de discriminare
- ▶ **Dreptul** de a-și exprima opinia
- ▶ **Dreptul** de a fi protejat împotriva conflictelor armate, violenței și maltratării
- ▶ **Dreptul** la asociere

Introducere

Copiii se nasc cu libertăți fundamentale și cu drepturi inerente oricărei ființe umane. Aceasta este premisa de bază a Convenției Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului - un tratat internațional privind drepturile omului, care transformă viețile copiilor și a familiilor lor pe întreg globul.

În fiecare țară, oameni de diferite culturi și religii lucrează pentru a asigura fiecăruia din cele două miliarde de copii de pe glob drepturile la supraviețuire, sănătate și educație, la familie, la joacă și identitate culturală, la protecție contra exploatării și a tuturor formelor de abuz, lucrează pentru a-i face auzită vocea și pentru a-i fi luată în considerație opinia în toate problemele ce-l afectează.

Când a fost adoptată, la **20 noiembrie 1989**, Convenția a marcat culminația a mai mult de 6 decenii de pledoarie a ONG-urilor, a experților în domeniul drepturilor omului, precum și un consens fără precedent între guverne. Până în prezent toate țările lumii, exceptând două, au fost de acord să accepte standardele impuse de acest important tratat, care afirmă grija și protecția fiecărei persoane sub 18 ani – a fiecărui copil – drept o prioritate pentru oricine, în special pentru Guverne.

Cu toate că mai există și alte tratate internaționale și alte acorduri privind drepturile copilului, Convenția este unică prin faptul că:

- este **cuprinzătoare**: asigură copiilor drepturile lor civile, politice, economice, sociale și culturale;
- este **universală**: se aplică tuturor copiilor în toate situațiile, în întreaga lume;
- este **necondiționată**: chemând chiar și guvernele sărace în resurse financiare să ia măsuri pentru protecția drepturilor copilului;
- este **explicită**: stabilește ferm că toate drepturile sunt esențiale, indivizibile, interdependente și se asigură tuturor în măsură egală.

Adoptarea Convenției a fost dictată de mai mulți factori, primordialii fiind următorii:

- În majoritatea societăților nu există structuri legale sau sociale specializate în promovarea și protecția drepturilor copilului;
- Dezvoltarea copiilor într-un mediu sănătos este esențială pentru viitorul unei societăți;
- Copiii sunt mai vulnerabili decât adulții în fața dificultăților vieții;

Introducere

- Copiii sunt mai afectați de activitatea sau pasivitatea guvernelor;
- Copiii nu au drept de vot sau influență politică, iar puterea lor economică nu este considerabilă. Foarte des oleanțele lor nu sunt auzite;
- Copiii sunt mai expuși exploatării și abuzului;
- În multe societăți copiii sunt considerați o proprietate a părinților, persoane pe cale de a deveni adulți sau persoane ce nu pot aduce nici un aport la dezvoltarea societății.

Convenția se bazează pe 4 principii generale. Primele două se aplică tuturor persoanelor, iar Convenția le reafirmă și pentru copii. Ultimele două se referă doar la copii.

1. Copiii nu trebuie să fie discriminați, “indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau altă opinie a copilului, a părinților sau a reprezentanților săi legali, indiferent de naționalitate, etnie sau origine socială, situație materială, deficiențe sau alte condiții”.

2. Copiii au dreptul la supraviețuire și dezvoltare, în toate aspectele vieții: fizic, psiho-emoțional, cognitiv, social și cultural.

3. În toate deciziile și acțiunile ce afectează copiii ca indivizi sau ca grup, interesele lor majore luate în considerare în mod primordial, indiferent dacă deciziile sunt luate de guvern, de autorități administrative sau judiciare, sau de însuși membrii familiei.

4. Copiii trebuie admiși ca participanți în evenimentele care le afectează viața, fiind liberi să-și exprime propria opinie. Ei au dreptul ca ideile lor să fie auzite și luate în serios.

Statele care au ratificat Convenția, au responsabilitatea să asigure realizarea drepturilor copilului ca ființă umană. Progresul lor e monitorizat de Comitetul Națiunilor Unite pentru Drepturile Copilului, un organ internațional alcătuit din 10 experți independenți, cu experiență în domeniu. Statele trebuie să prezinte un raport Comitetului după 2 ani de la ratificarea Convenției, iar apoi o dată la cinci ani. La elaborarea rapoartelor, țările sunt încurajate să consulte asociațiile naționale din domeniu. În plus, ONG-urile și agențiile specializate, cum este UNICEF, sunt invitate să-și includă remarcile spre a fi examinate.

Plasând copiii în centrul atenției, Convenția Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului este în vigoare în

Introducere

orice regiune și în orice țară din lume. În unele state oficialitățile au elaborat Carte speciale, au promulgat legi pentru a implementa Drepturile Copilului; în altele, alegătorii au votat amendamente la Constituție, iar Guvernele au instituit structuri și mecanisme, prioritate a cărora sunt copii. ONG-urile au organizat ateliere pentru a educa profesorii, polițiștii, judecătorii și salariații din domeniul sănătății și al serviciului social în spiritul principiilor și mesajelor Convenției.

Comunitățile s-au mobilizat în jurul problemelor legate de legislația juvenilă, munca copiilor și drepturile copiilor cu deficiențe, educația, abuzul sau neglijarea copiilor. Copiii înșiși s-au făcut auziți la conferințe, în ziare, la radio și televiziune.

Totuși, mai este mult de făcut, dacă scopul Convenției este să se răsfrângă și asupra milioanele de copii care nu sunt școlarizați, sau a acelor ce sunt supuși abuzului și exploatării, sau a acelor separați de familiile lor.

Parlamentul Republicii Moldova a ratificat Convenția cu privire la Drepturile Copilului la 12 decembrie 1990, și acest document internațional este în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993.

Ratificând acest act internațional, Republica Moldova s-a angajat să protejeze copiii (orice persoană sub 18 ani, conform Convenției) de orice gen de discriminare, să le asigure o bună securitate socială și condiții pentru dezvoltare intelectuală și fizică cât mai completă. Normele naționale referitoare la Drepturile Copilului sunt stabilite, în primul rând, de prevederile *Legii cu privire la Drepturile Copilului*, adoptată de Parlamentul Republicii Moldova în 1994, și de conținutul *Strategiei naționale pentru protecția copilului și a familiei*, adoptată de Guvern în 2003.

În ianuarie 1998, guvernul a luat decizia privind constituirea unui Consiliu Național pentru Protecția Drepturilor Copilului format din reprezentanții acelor ministere, de competența cărora țin cele mai diverse aspecte ale vieții, sănătății, educației copiilor. Ulterior, în 2003, Guvernul a adoptat *Strategia națională pentru protecția copilului și a familiei*, care asigură dezvoltarea și realizarea politicilor de protecție socială a copilului și a familiei la nivel național și local.

Copiii nu pot cere să le fie respectate drepturile, așa cum o fac alte categorii sociale, și nu pot influența luarea de decizii la nivel de stat. De aceea statul trebuie să găsească pâghii speciale de protejare a lor.

PREAMBUL

STATELE PĂRȚI la prezenta Convenție

Considerând că, în conformitate cu principiile proclamate în *Carta Națiunilor Unite*, recunoașterea demnității inerente tuturor membrilor familiei umane, precum și egalitatea și caracterul inalienabil al drepturilor lor sunt fundamentul libertății, dreptății și păcii în lume,

Având în vedere faptul că popoarele Națiunilor Unite au proclamat din nou în *Cartă* încrederea lor în drepturile fundamentale ale omului, în demnitatea și valoarea ființei umane și sunt hotărâte să promoveze progresul social și să instaureze cele mai bune condiții de viață într-o libertate cât mai deplină,

Recunoscând că Națiunile Unite, în *Declarația Universală a Drepturilor Omului* și în pactele internaționale privind drepturile omului, au proclamat și au convenit că fiecare este îndreptățit să se prevaleze de toate drepturile și de toate libertățile care sunt enunțate în acestea, fără nici o deosebire de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie publică sau orice altă opinie, de origine națională sau socială, avere, naștere sau altă situație,

Amintind că, în *Declarația Universală a Drepturilor Omului* Națiunile Unite au proclamat că toți copiii au dreptul la ajutor și la asistență specială,

Convinși că familia, unitatea fundamentală a societății și mediul natural pentru creșterea și bunăstarea tuturor membrilor săi, și, în mod deosebit, copilul, trebuie să beneficieze de protecția și de asistența de care are nevoie pentru a putea să joace pe deplin rolul său în societate,

Recunoscând că, pentru deplina și armonioasă dezvoltare a personalității sale, copilul trebuie să crească într-un mediu familial, într-o atmosferă de fericire, dragoste, și înțelegere,

Considerând că este important de a pregăti pe deplin copilul pentru a avea o viață individuală în societate și a-l crește în spiritul idealurilor proclamate în *Carta Națiunilor Unite* și, în special, în spiritul păcii, demnității, libertății, egalității și solidarității,

Având în vedere că necesitatea de a acorda o protecție specială copilului a fost enunțată în *Declarația* cu privire la drepturile copilului de la Geneva din 1924 și în *Declarația* drepturilor copilului adoptată de Adunarea generală la 20 noiembrie 1959 și că a fost recunoscută în *Declarația Universală a Drepturilor Omului*, în *Pactul internațional privind drepturile civile și politice* (în articolele 23 și 24), în *pactul internațional privind drepturile economice, sociale și culturale* (în mod deosebit în art. 10) și în statutele și

PREAMBUL

Preambulul reamintește principiile de bază ale Organizației Națiunilor Unite și prevederile principale ale anumitor tratate și proclamații relevante privind drepturile omului; reafirmă faptul că, din cauza vulnerabilității lor, copiii necesită îngrijire și protecție specială și pune un accent deosebit pe responsabilitatea principală de îngrijire și protecție care revine familiei, necesitatea protecției juridice și de altă natură a copilului înainte și după naștere, importanța respectului pentru valorile culturale ale comunității copilului și rolul vital al cooperării internaționale în realizarea drepturilor copiilor.

Sumar neoficial al prevederilor principale

TEXTUL OFICIAL

instrumentele pertinente ale instituțiilor specializate și ale organizațiilor internaționale care se preocupă de bunăstarea copilului,

Având în vedere că, așa cum s-a indicat în Declarația drepturilor copilului, copilul, din cauza lipsei sale de maturitate fizică și intelectuală, are nevoie de o protecție specială și de îngrijiri speciale, în principal de o protecție juridică potrivită, înainte și după naștere,

Reamintind dispozițiile Declarației cu privire la principiile sociale și juridice aplicabile protecției și bunăstării copiilor, cu referire specială la practicile în materie de adopțiune și de plasament familial pe plan național și internațional, dispozițiile Ansamblului de reguli minime ale Națiunilor Unite privind administrarea justiției pentru minori (Regulile de la Beijing) și dispozițiile declarației cu privire la protecția femeilor și copiilor în perioade de urgență și de conflict armat,

Recunoscând că în toate țările lumii sunt copii care trăiesc în condiții deosebit de dificile și că este necesar să se acorde acestor copii o atenție deosebită,

Ținând în mod corespunzător seama de importanța tradițiilor și valorilor culturale ale fiecărui popor în protecția și dezvoltarea armonioasă a copilului,

Recunoscând importanța cooperării internaționale pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale copiilor în toate țările și în mod deosebit în țările în curs de dezvoltare,

AU CONVENIT asupra celor ce urmează:

PARTEA I

Articolul 1

În sensul prezentei *Convenții*, **copil** este orice ființă umană sub vârsta de 18 ani, cu excepția cazurilor când, în baza legilor aplicabile copilului, majoratul este stabilit sub această vârstă.

Articolul 2

1. Statele părți se angajează să respecte drepturile care sunt enunțate în prezenta *Convenție* și să le garanteze tuturor copiilor care țin de jurisdicția lor, fără nici o discriminare, indiferent de rasa, culoarea, sexul, limba, religia, opinia publică sau altă opinie a copilului sau a părinților sau a reprezentanților săi legali, de originea lor națională, etnică sau socială, de situația lor materială, de incapacitatea lor, de nașterea lor sau de altă situație.

2. Statele părți vor lua toate măsurile corespunzătoare astfel încât copilul să fie efectiv protejat împotriva oricărei forme de discriminare sau de sancțiuni motivate de situația juridică, activitățile, opiniile declarate sau convingerile părinților săi, ale reprezentanților săi legali sau ale membrilor familiei sale.

Articolul 3

1. În toate acțiunile care îi privesc pe copii, fie că sunt luate de instituții publice sau private de protecție socială, de către tribunale, autorități administrative sau de organe legislative, interesele superioare ale copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate.

2. Statele părți se angajează să asigure copilului protecția și îngrijirile necesare pentru bunăstarea sa, ținând cont de drepturile și obligațiile părinților săi, ale tutorilor săi, ale altor persoane legal responsabile pentru el și vor lua, în acest scop, toate măsurile legislative și administrative corespunzătoare.

3. Statele părți vor veghea ca funcționarea instituțiilor, serviciilor și lăcașelor responsabile pentru grija sau protecția copiilor să fie conformă cu normele fixate de către autoritățile competente, în special în domeniul securității și sănătății, în ceea ce privește numărul și competența personalului lor ca și în privința unui control corespunzător.

Articolul 4

Statele părți se angajează să ia toate măsurile legislative, administrative și altele care sunt necesare pentru a pune în practică drepturile recunoscute în prezenta *Convenție*. În cazul drepturilor economice, sociale și culturale, ele vor lua aceste măsuri în limitele maxime ale rezervelor de care dispun și, dacă este cazul, în cadrul cooperării internaționale.

Definiția copilului

Sunt considerate copii toate persoanele sub 18 ani, exceptând cazurile în care prin lege majoratul este atins la o vârstă inferioară.

Non discriminarea

Principiul ca toate drepturile să fie aplicate tuturor copiilor fără excepție și ca statul să fie obligat să protejeze copiii de orice formă de discriminare. Statul nu trebuie să violeze nici unul dintre drepturi și trebuie să întreprindă acțiuni pozitive de promovare a acestora.

Interesele superioare ale copilului

Toate acțiunile privind copilul trebuie să ia în considerație ansamblul intereselor superioare ale acestuia. Urmează ca statul să asigure îngrijirea adecvată atunci când părinții sau alte persoane responsabile nu reușesc să o facă.

Punerea în practică a drepturilor

Obligația statului de a pune în practică drepturile prevăzute în Convenție.

Sumar neoficial al prevederilor principale

TEXTUL OFICIAL

Îndrumarea părinților și dezvoltarea capacităților copilului

Datoria statului de a respecta drepturile și responsabilitățile părinților, ale celorlalți membri ai familiei în sensul îndrumării adecvate dezvoltării capacităților copilului.

Supraviețuirea și dezvoltarea

Dreptul inerent la viață și obligația statului de a asigura supraviețuirea și dezvoltarea copilului.

Numele și cetățenia

Dreptul de a avea un nume la naștere și de a se asigura de cetățenie.

Păstrarea identității

Obligația statului de a proteja și, dacă este nevoie, de a restabili aspectele de bază ale identității copilului (nume, cetățenie și legături familiale).

Separarea de părinți

Dreptul copilului de a trăi cu părinții lui cu excepția cazului când acest fapt este declarat incompatibil cu interesele lui superioare; dreptul de a menține contactul cu ambii părinți în cazul în care este separat

Articolul 5

Statele părți vor respecta responsabilitățile, drepturile și obligațiile pe care le au părinții sau, după caz, membrii familiei largite sau ai comunității, conform cutumei locale, tutorii sau alte persoane prin lege responsabile pentru copil, de a-i da acestuia, într-un mod care să corespundă dezvoltării capacităților acestuia, orientarea și sfaturile corespunzătoare exercitării drepturilor pe care i le recunoaște prezenta Convenție.

Articolul 6

1. Statele părți recunosc că orice copil are dreptul inerent la viață.
2. Statele părți vor asigura în toată măsura posibilului supraviețuirea și dezvoltarea copilului.

Articolul 7

1. Copilul este înregistrat imediat după nașterea sa și are, de la această dată, dreptul la un nume, dreptul de a dobândi o cetățenie, și, în măsura posibilului, dreptul de a-și cunoaște părinții și de a fi crescut de aceștia.

2. Statele părți vor veghea la aplicarea acestor drepturi conform legislației lor naționale și obligațiilor asumate potrivit instrumentelor internaționale aplicabile în materie, în mod deosebit în cazurile în care, în absența acestora, copilul s-ar găsi în situația de a fi apatrid.

Articolul 8

1. Statele părți se angajează să respecte dreptul copilului de a-și păstra identitatea, inclusiv cetățenia, numele său și relațiile familiale, așa cum sunt recunoscute de lege, fără amestec ilegal.

2. Dacă un copil este lipsit, în mod ilegal, de elementele constitutive ale identității sale sau de unele din acestea, statele părți vor acorda asistența și protecția corespunzătoare pentru ca identitatea sa să fie restabilită cât mai repede posibil.

Articolul 9

1. Statele părți vor veghea ca nici un copil să nu fie separat de părinții săi împotriva voinței lor, cu excepția situației în care autoritățile competente decid, sub rezerva revizuirii judiciare și în conformitate cu legile și procedurile aplicabile, că această separare este necesară, în interesul superior al copilului. O decizie în acest sens poate să fie necesară în anumite cazuri particulare, de exemplu, atunci când părinții maltratează sau neglijează copiii sau când părinții trăiesc

separat și când urmează să ia o hotărâre cu privire la locul de reședință al copilului.

2. În toate cazurile prevăzute la paragraful 1 al prezentului articol, toate părțile interesate trebuie să aibă posibilitatea de a participa la dezbateri și de a-și face cunoscute părerile.

3. Statele părți vor respecta dreptul copilului separat de cei doi părinți ai săi sau de unul din ei, de a întreține în mod regulat relații personale și contacte directe, cu cei doi părinți ai săi, în afara cazului când acest lucru este contrar interesului superior al copilului.

4. Când separarea rezultă din orice măsuri luate de către un stat parte, precum ar fi detenția, închisoarea, exilul, expulzarea sau moartea (înțelegându-se moartea indiferent de cauză, survenită în timpul detenției), a celor doi părinți sau a unuia din ei, sau a copilului, statul parte dă, la cererea părinților, a copilului sau dacă este cazul, a unui alt membru al familiei informațiile esențiale asupra locului unde se găsesc membrul sau membrii familiei, doar dacă divulgarea acestor informații nu aduce prejudicii bunăstării copilului. Statele părți vor veghea, de asemenea, ca prezentarea unei astfel de cereri să nu antreneze prin ea însăși, consecințe dăunătoare pentru persoana sau persoanele în cauză.

— Articolul 10

1. În conformitate cu obligația ce revine statelor părți potrivit paragrafului 1 al art.9, orice cerere făcută de către copil sau de către părinții săi în vederea intrării într-un stat parte sau părăsirii acestuia în scopul reîntregirii familiei, va fi examinată de către statele părți într-un spirit pozitiv, cu umanism și operativitate. Statele părți vor veghea, de asemenea, ca prezentarea unei astfel de cereri să nu antreneze prin ea însăși, consecințe dăunătoare pentru autorii solicitării și membrii familiei lor.

2. Un copil ai cărui părinți au reședința în state diferite are dreptul de a întreține, în afara unor situații excepționale, relații personale și contacte directe regulate cu ambii părinți. În acest scop, și în conformitate cu obligația care revine statelor părți rezultând din art.9, paragraful 1, statele părți vor respecta drepturile pe care îl au copiii și părinții lor de a părăsi orice țară, inclusiv pe a lor, și de a reveni în propria țară. Dreptul de a părăsi orice țară nu poate fi limitat decât de restricțiile prevăzute de lege și care sunt necesare pentru protecția securității naționale, a ordinii publice, a sănătății publice sau a moralității sau a drepturilor și libertăților altora și care sunt compatibile cu celelalte drepturi recunoscute în prezenta *Convenție*.

*de unul sau de amândoi;
datoriile statului în cazurile
în care o asemenea separare
rezultă din acțiunea statului.*

Reunificarea familiei

*Dreptul copiilor și părinților
lor de a părăsi orice țară și de a
intra în propria țară pentru a se
reuni sau pentru a menține
relația copil-părinte.*

Sumar neoficial al prevederilor principale

TEXTUL OFICIAL

**Transferul ilegal
și împiedicarea reîntoarcerii**

Obligația statului de a încerca să prevină și să ia măsuri pentru soluționarea cazurilor de răpire sau reținere a copiilor în străinătate de către unul din părinți sau de o terță persoană.

Opinia copilului

Dreptul copilului de a-și exprima opinia și de a i se lua în considerare opinia, în orice chestiune sau procedură care afectează copilul.

Libertatea de expresie

Dreptul copilului de a obține și difuza informații și de a-și exprima opiniile, cu excepția Cazului când acest fapt ar leza drepturile altora.

**Libertatea de gândire,
conștiință și religie**

Dreptul copilului la libertatea de gândire, conștiință și religie, supus îndrumării corespunzătoare a părinților și legilor naționale.

Articolul 11

1. Statele părți vor lua măsuri pentru a combate transferul ilegal și împiedicarea reîntoarcerii copiilor din străinătate.
2. În acest scop, statele părți vor favoriza încheierea de acorduri bilaterale și multilaterale sau aderarea la acordurile existente.

Articolul 12

1. Statele părți vor garanta copilului capabil de discernământ dreptul de a exprima liber opinia sa asupra oricărei probleme care îl privește, opiniile copilului fiind luate în considerare avându-se în vedere vârsta sa și gradul său de maturitate.
2. În acest scop, se va da copilului, în special, posibilitatea de a fi ascultat în orice procedură judiciară sau administrativă care-l privește, fie direct, fie printr-un reprezentant sau instituție corespunzătoare, în conformitate cu regulile de procedură din legislația națională.

Articolul 13

1. Copilul are dreptul la libertatea de exprimare; acest drept cuprinde libertatea de a căuta, a primi și a difuza informații și idei de orice natură, fără să țină seama de frontiere, sub formă orală, scrisă, tipărită sau artistică, sau prin oricare alte mijloace, la alegerea copilului.
2. Exercițarea acestui drept poate fi supusă restricțiilor, dar numai acelor care sunt prevăzute de lege și care sunt necesare:
 - a) pentru respectarea drepturilor sau a reputației altora, sau
 - b) pentru protecția securității naționale, a ordinii, a sănătății și a moralei publice.

Articolul 14

1. Statele părți vor respecta dreptul copilului la libertatea de gândire, de conștiință și religie.
2. Statele părți vor respecta drepturile și obligațiile părinților sau, după caz, ale reprezentanților legali ai copilului de a-l orienta pe acesta în exercitarea dreptului sus-menționat de o manieră care să corespundă dezvoltării capacităților copilului.
3. Libertatea de a-și manifesta religia sa sau convingerile sale nu poate fi supusă decât restricțiilor de lege și care sunt necesare pentru protecția securității, a ordinii, a sănătății și a moralei publice sau a libertăților și a drepturilor fundamentale ale altora.

TEXTUL OFICIAL
Sumar neoficial al prevederilor principale
Articolul 15

1. Statele părți recunosc drepturile copilului la libertate de asociere și la libertatea de reuniune pașnică.

2. Exercițarea acestor drepturi nu poate fi obiect al nici unui fel de restricții, altele decât cele impuse în conformitate cu legea și care sunt necesare într-o societate democratică, în interesul securității naționale, al siguranței sau ordinii publice sau pentru a proteja sănătatea sau morala publică sau drepturile și libertățile altora.

Articolul 16

1. Nici un copil nu va face obiectul ingerințelor arbitrare sau ilegale în viața sa personală, familia sa, domiciliul sau corespondența sa și nici al unor atacuri ilegale la onoarea și reputația sa.

2. Copilul are dreptul la protecția legii contra unor astfel de imixțiuni sau atacuri.

Articolul 17

Statele părți recunosc importanța funcției îndeplinite de mijloacele de informare în masă și vor veghea astfel încât copilul să aibă acces la informații și materiale provenind din surse naționale și internaționale diverse, cu deosebire de cele care vizează promovarea bunăstării sale sociale, spirituale și morale, precum și a sănătății sale fizice și mintale. În acest scop, statele părți:

a) vor încuraja mijloacele de informare în masă de a difuza informații și materiale care prezintă o utilitate socială și culturală pentru copil și răspund spiritului art.29;

b) vor încuraja cooperarea internațională în producția, schimbul și difuzarea de astfel de informații și materiale provenind din diferite surse culturale naționale și internaționale;

c) vor încuraja producerea și difuzarea de cărți pentru copii;

d) vor încuraja mijloacele de informare în masă de a ține seama în mod deosebit de nevoile lingvistice ale copilului care aparține unui grup minoritar sau ale copilului autohton;

e) vor încuraja elaborarea de principii directe corespunzătoare, destinate protejării copilului împotriva informațiilor și materialelor care dăunează bunăstării sale, având în vedere prevederile art. 13 și 18.

Libertatea de asociere

Dreptul copiilor de a se întâlni cu alții și de a înființa sau adera la asociații, cu excepția cazului în care un atare fapt ar viola drepturile altora.

Protejarea vieții private

Dreptul la protejarea vieții private, a familiei, a domiciliului și a corespondenței și împotriva calomniei sau defăimării.

Accesul la informarea corespunzătoare

Rolul mijloacelor de informare în difuzarea informațiilor către copiii care sunt în concordanță cu bunăstarea morală, cunoașterea și înțelegerea dintre oameni și care respectă fondul cultural al copilului. Statul urmează să ia măsuri pentru a încuraja acest lucru și a proteja copiii de materiale nocive.

Sumar neoficial al prevederilor principale

TEXTUL OFICIAL

Responsabilitățile părinților

Principiul potrivit căruia ambii părinți au o responsabilitate primară comună în creșterea copiilor lor, iar statul trebuie să-i sprijine în această acțiune.

Protejarea față de abuzuri și neglijare

Obligația statului de a proteja copiii de toate formele de maltratare săvârșită de către părinți sau alte persoane răspunzătoare de îngrijirea copiilor și de a aplica programe preventive și de tratament în această privință.

Protecția copiilor fără familie

Obligația statului de a oferi protecție specială copiilor lipsiți de mediul familial și de a asigura posibilitatea îngrijirii corespunzătoare din partea altei familii sau în cadrul unei instituții.

Articolul 18

1. Statele părți vor depune eforturi pentru asigurarea recunoașterii principiului potrivit căruia ambii părinți au răspundere comună pentru creșterea și dezvoltarea copilului. Răspunderea pentru creșterea copilului și asigurarea dezvoltării sale revine în primul rând părinților, sau, după caz, reprezentanților săi legali. Aceștia trebuie să se conducă înainte de orice de interesul superior al copilului.

2. Pentru garantarea și promovarea drepturilor enunțate în prezenta *Convenție*, statele părți vor acorda ajutor corespunzător părinților și reprezentanților legali ai copilului în exercitarea răspunderii care le revine de a crește copilul și vor asigura dezvoltarea instituțiilor, lăcașelor și serviciilor pentru ocrotirea copiilor.

3. Statele părți vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru a asigura copiii, ai căror părinți muncesc, dreptul de a beneficia de serviciile și instituțiile de îngrijire a copiilor pentru care ei îndeplinesc condițiile cerute.

Articolul 19

1. Statele părți vor lua toate măsurile legislative, administrative, sociale și educative corespunzătoare pentru protejarea copilului împotriva oricăror forme de violență, vătămare ori abuz fizice sau mintale, de abandon sau de neglijare, de rele tratamente sau de exploatare, inclusiv abuzul sexual, în timpul cât se află în îngrijirea părinților sau a unuia dintre ei, a reprezentantului sau reprezentanților săi legali sau a oricărei persoane căreia i-a fost încredințat.

2. Asemenea măsuri de protecție vor cuprinde, în mod corespunzător, proceduri eficiente pentru stabilirea de programe sociale vizând furnizarea de sprijin necesar copilului și celor cărora le-a fost încredințat, precum și pentru alte forme de prevenire, identificare, raportare, retrimiteri, anchetare, tratare și urmărire a cazurilor de rele tratamente aplicate copilului, descrise mai sus, și vor cuprinde, în mod corespunzător, proceduri de intervenție judiciară.

Articolul 20

1. Orice copil care este, temporar sau definitiv, lipsit de mediul său familial, sau care, în propriul său interes, nu poate fi lăsat în acest mediu, are dreptul la protecție și ajutor special din partea statului.

2. Statele părți vor prevedea pentru acest copil o ocrotire alternativă în conformitate cu legislația lor națională.

3. O astfel de ocrotire poate include, între altele, plasarea într-o familie, "Kafala" din legea islamică, adopțiunea sau, dacă e necesar, plasarea în instituții adecvate îngrijirii copiilor.

În alegerea uneia din aceste soluții este necesar să se țină seama în mod corespunzător de necesitatea unei anumite continuități în educarea copilului, ca și de originea sa etnică, religioasă, culturală și lingvistică.

— Articolul 21

Statele părți care recunosc și/sau permit sistemul adopțiunii se vor asigura că interesul superior al copilului este rațiunea primordială în materie și:

a) vor asigura ca adopțiunea unui copil să nu fie încuviințată decât de autoritățile competente, care verifică, conform legilor și procedurilor aplicabile și pe baza tuturor informațiilor pertinente și viabile, că adopțiunea poate să aibă loc având în vedere situația copilului în raport cu părinții săi, rudele și reprezentanții legali și, dacă este cazul, că persoanele interesate și-au dat consimțământul la adopțiune în cunoștință de cauză, pe baza unei consultări necesare;

b) vor recunoaște că adopțiunea în străinătate poate fi considerată ca un alt mijloc de a asigura îngrijirea necesară copilului, dacă acesta nu poate fi îngrijit în mod corespunzător în țara sa de origine;

c) vor asigura ca, în cazul adopțiunii în străinătate, copilul să beneficieze de garanțiile și normele echivalente cu cele existente în cazul unei adopțiuni naționale;

d) vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru a asigura ca, în cazul adopțiunii în străinătate, încredințarea copilului să nu conducă la un profit material necuvenit persoanelor implicate în aceasta;

e) vor promova, după caz, obiectivele prezentului articol, încheind aranjamente și acorduri bilaterale sau multilaterale și se vor strădui, în acest cadru, să asigure ca încredințarea copilului în străinătate să fie efectuată de către autoritățile sau organele competente.

— Articolul 22

1. Statele părți vor lua măsurile corespunzătoare pentru a asigura ca un copil care caută să obțină statutul de refugiat sau care este considerat refugiat în virtutea regulilor și procedurilor de drept internațional sau național aplicabile, fie că este singur sau însoțit de mamă și tată sau de orice altă persoană, să beneficieze de protecție și asistență umanitară corespunzătoare pentru a-i permite să se bucure de drepturile pe care i le recunosc prezenta *Convenție* și celelalte instrumente internaționale relative la drepturile omului sau cu caracter umanitar la care statele respective sunt părți.

2. În acest scop, statele părți vor prevedea, așa cum ele consideră potrivit, cooperarea în toate eforturile Organizației

Adopțiunea

În țările în care adopțiunea este recunoscută și/sau permisă, ea se va face numai în interesul superior al copilului, cu toate garanțiile necesare unui copil sau cu acordul autorităților competente.

Copiii refugiați

Se va acorda o protecție specială copiilor care sunt refugiați sau caută să obțină statutul de refugiat și obligația statului de a coopera cu organizațiile competente care asigură o atare protecție și asistență.

Sumar neoficial al prevederilor principale

TEXTUL OFICIAL

Copiii handicapați
Dreptul copiilor handicapați la îngrijire, educație și instruire speciale menite să îi ajute să realizeze maximum de autonomie posibilă și să conducă la o viață deplină și activă în societate.

Națiunilor Unite și ale altor organizații interguvernamentale sau nonguvernamentale competente care colaborează cu Națiunile Unite pentru a proteja și ajuta un astfel de copil și a descoperi părinții sau alți membri ai familiei oricărui copil refugiat, în vederea obținerii informațiilor necesare pentru reunificarea familiei sale. În cazurile în care nici un părinte și nici un alt membru al familiei nu poate fi găsit, copilului i se va acorda aceeași protecție ca oricărui alt copil care este permanent sau temporar lipsit de mediul său familial, indiferent pentru ce motiv, în conformitate cu prezenta Convenție.

Articolul 23

1. Statele părți recunosc că un copil handicapat mintal sau fizic trebuie să se bucure de o viață plină și decentă în condiții care să-i garanteze demnitatea, să promoveze autonomia și să-i faciliteze participarea activă la viața colectivității.

2. Statele părți recunosc dreptul copilului handicapat de a beneficia de îngrijiri speciale și vor încuraja și asigura, în măsura resurselor disponibile, pentru copilul care posedă deficiențele prevăzute și pentru cei care îl au în grijă, extinderea asistenței pentru care se face cererea, asistență adecvată condiției copilului și situației părinților sau celor care îngrijesc copilul.

3. Recunoscând nevoile speciale ale copilului handicapat, asistența extinsă conform paragrafului 2 va fi gratuită de fiecare dată când este posibil, ținând cont de resursele financiare ale părinților lui sau ale celor care îl îngrijesc și va fi concepută astfel încât să asigure ca orice copil handicapat să aibă acces efectiv la educație, la formare profesională, la servicii de îngrijire a sănătății, la servicii de recuperare, la pregătire pentru angajare la muncă și la mijloace de recreare într-o manieră care să conducă la o integrare socială și o dezvoltare individuală cât se poate de complete, incluzând dezvoltarea sa culturală și spirituală.

4. În spiritul cooperării internaționale, statele părți vor promova schimbul de informații corespunzătoare în domeniul profilactic al sănătății, tratamentului medical, psihologic și funcțional al copiilor handicapați, incluzând difuzarea de informații privind metode de recuperare, servicii de educare și formare profesională, ca și accesul la aceste date, în scopul de a permite statelor părți să amelioreze capacitățile și competențele lor și să lărgescă experiența lor în aceste domenii. În această privință se va ține seama în mod deosebit de nevoile țărilor în curs de dezvoltare.

Articolul 24

1. Statele părți recunosc dreptul copilului de a se bucura de cea mai bună stare de sănătate posibilă și de a beneficia de serviciile medicale și de recuperare.

2. Statele părți vor urmări realizarea integrală a acestui drept, și, în mod deosebit, vor lua măsurile corespunzătoare pentru:

- a) reducerea mortalității infantile;
- b) asigurarea pentru toți copiii a asistenței medicale și îngrijirii necesare de sănătate, accentul fiind pus pe dezvoltarea măsurilor primare de ocrotire a sănătății;
- c) combaterea bolilor și malnutriției în cadrul măsurilor primare de ocrotire a sănătății, prin aplicarea tehnologiei ușor de procurat și prin furnizarea de alimente și apă potabilă, ținând seama de pericolele și riscurile de poluare a mediului ambiant;
- d) asigurarea cu ocrotire corespunzătoare a sănătății mamelor în perioadele pre- și postnatală;
- e) asigurarea ca toate grupurile societății, în mod deosebit părinții și copiii, să fie informate, să aibă acces la educație, să fie sprijinite în folosirea cunoștințelor de bază despre sănătatea și alimentația copilului, avantajele alăptării, igiena și salubritatea mediului ambiant și prevenirea accidentelor;
- f) aplicarea măsurilor preventive de sănătate și asistență medicală a părinților, precum și a educației și serviciilor de planificare familială.

3. Statele părți vor lua toate măsurile eficiente corespunzătoare în vederea abolirii practicilor tradiționale dăunătoare sănătății copiilor.

4. Statele părți se angajează să promoveze și să încurajeze cooperarea internațională în vederea asigurării progresive și depline realizări a dreptului recunoscut în prezentul articol. În această privință se va ține seama, în mod deosebit, de nevoile țărilor în curs de dezvoltare.

Articolul 25

Statele părți recunosc copilului care a fost plasat de către autoritatea competentă pentru a primi îngrijiri, protecție sau un tratament fizic sau mintal, dreptul la verificare periodică a tratamentului respectiv și oricăror altor împrejurări legate de plasarea sa.

Articolul 26

1. Statele părți vor recunoaște oricărui copil dreptul de a beneficia de securitatea socială, inclusiv asigurările sociale, și vor lua măsurile necesare pentru asigurarea depline realizări a acestui drept în conformitate cu legislația lor națională.

Sănătatea și serviciile sanitare

Dreptul la sănătate și la accesul la servicii sanitare și medicale, cu accent deosebit pe îngrijirea primară și preventivă a sănătății, pe educația sănătății publice și pe diminuarea mortalității infantile. Obligația statului de a lua măsuri pentru abolirea practicilor tradiționale nocive. Se pune accent pe nevoia de cooperare internațională pentru a asigura acest drept.

Revederea periodică a plasamentului copilului

Dreptul copiilor plasați de către stat în vederea îngrijirii, protecției sau tratamentului de a li se evalua periodic acest plasament.

Securitatea socială

Dreptul copiilor de a beneficia de securitate socială.

Sumar neoficial al prevederilor principale

TEXTUL OFICIAL

Nivelul de viață

Dreptul copiilor de a beneficia de un nivel de viață adecvat, responsabilitatea principală a părinților de a-l asigura și datoria statului de a asigura ca această responsabilitate să fie întâi realizabilă și apoi realizată, la nevoie prin recuperarea pensiei alimentare.

Educația

Dreptul copilului la educație și datoria statului de a asigura gratuitatea și obligativitatea cel puțin al învățământului primar. Administrarea disciplinei școlare trebuie să reflecte demnitatea umană a copilului. Se pune accent pe nevoia de cooperare internațională în vederea asigurării acestui drept.

2. Prestațiile trebuie să fie acordate, când este cazul, ținându-se seama de resurse și de situația copilului și a persoanelor responsabile de întreținerea sa, ca și de orice alt element aplicabil la solicitarea prestației oferite pentru copil sau în numele său.

Articolul 27

1. Statele părți recunosc dreptul oricărui copil la un nivel de viață adecvat dezvoltării sale fizice, mintale, spirituale, morale și sociale.

2. Părinților și oricărei alte persoane care au în grijă un copil, le revine, în primul rând, responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților și a mijloacelor lor financiare, condițiile de viață necesare dezvoltării copilului.

3. Ținând seama de condițiile naționale și în limita mijloacelor lor, statele părți vor adopta măsurile corespunzătoare pentru a ajuta părinții și alte persoane care au în grijă un copil să valorifice acest drept și vor oferi, în caz de nevoie, o asistență materială și programe de sprijin, în special în ceea ce privește alimentația, îmbrăcămintea și locuința.

4. Statele părți vor lua măsurile adecvate pentru a asigura recuperarea pensiei alimentare a copilului de la părinții săi sau de la alte persoane care au o răspundere financiară față de el, indiferent dacă se află pe teritoriul lor sau în străinătate. În special, pentru cazurile în care persoana care are o răspundere financiară față de un copil trăiește într-un alt stat decât cel al copilului, statele părți vor promova aderarea la acorduri internaționale sau încheierea de asemenea acorduri, precum și adoptarea altor aranjamente corespunzătoare.

Articolul 28

1. Statele părți recunosc dreptul copilului la educație și în vederea asigurării exercitării acestui drept în mod progresiv și pe baza egalității de șanse, în special:

- a) vor face învățământul primar obligatoriu și gratuit pentru toți;
- b) vor încuraja diferite forme de învățământ secundar, atât general cât și profesional, le vor face deschise și accesibile oricărui copil și vor lua măsuri corespunzătoare, cum sunt instituirea gratuității învățământului și acordarea unui ajutor financiar în caz de nevoie;
- c) vor asigura tuturor accesul la învățământ superior în funcție de capacitatea fiecăruia, prin toate mijloacele adecvate;
- d) vor face deschise și accesibile tuturor copiilor informarea și orientarea școlară și profesională;
- e) vor lua măsuri pentru a încuraja frecventarea școlii cu regularitate și reducerea ratei de abandonare a școlii;

2. Statele părți vor lua măsuri corespunzătoare pentru a asigura aplicarea disciplinei școlare într-un mod compatibil cu demnitatea copilului ca ființă umană și în conformitate cu prezenta *Convenție*.

3. Statele părți vor promova și încuraja cooperarea internațională în domeniul educației, mai ales cu scopul de a contribui la eliminarea ignoranței și analfabetismului în lume și de a facilita accesul la cunoștințe științifice și tehnice și la metodele de învățământ moderne. În această privință se va ține seama, în special, de nevoile țărilor în curs de dezvoltare.

— Articolul 29

1. Statele părți sunt de acord că educația copilului trebuie să urmărească:

a) dezvoltarea personalității copilului, a aptitudinilor și a capacităților sale mentale și fizice, la nivelul potențialului maxim;

b) dezvoltarea respectului pentru drepturile omului și a libertăților fundamentale, precum și pentru principiile consacrate în Carta Națiunilor Unite;

c) dezvoltarea respectului față de părinți, față de identitatea, limba și valorile sale culturale, precum și față de valorile naționale ale țării în care trăiește, ale țării din care este originar și ale civilizațiilor diferite de a sa;

d) pregătirea copilului pentru a-și asuma responsabilitățile vieții într-o societate liberă, în spiritul înțelegerii, păcii, toleranței, egalității între sexe și prieteniei între toate popoarele și grupurile etnice, naționale și religioase și persoanele de origine autohtonă;

e) dezvoltarea respectului față de mediul natural.

2. Nici o dispoziție din prezentul articol sau din art. 28 nu va fi interpretată într-o manieră care ar aduce atingere libertății persoanelor fizice sau juridice de a crea și dirija instituții de învățământ, cu condiția ca principiile enunțate în paragraful 1 al prezentului articol să fie respectate și ca educația dată în aceste instituții să fie conformă normelor minimale pe care statul le prescrie.

— Articolul 30

În statele în care există minorități etnice, religioase sau lingvistice sau persoane de origine autohtonă, unui copil care aparține unei asemenea minorități sau este autohton nu i se poate nega dreptul de a avea, în comun cu alți membri ai grupului său, propria sa cultură, de a profesa și de a practica propria sa religie sau de a folosi propria sa limbă.

Scopurile educației

Recunoașterea de către stat a faptului că educația trebuie să fie dirijată în sensul dezvoltării personalității și talentelor copilului, pregătind copilul pentru viața activă ca adult, cultivarea respectului pentru drepturile fundamentale ale omului și pentru propriile valori culturale și naționale ale copilului și ale altora.

Copiii minorităților sau altor populații indigene

Dreptul copiilor aparținând comunităților minoritare sau populațiilor indigene de a avea propria lor cultură și de a practica propria religie și limbă.

Sumar neoficial al prevederilor principale

TEXTUL OFICIAL

**Timpul liber, recreerea
și activitățile culturale**

*Drepturile copiilor la timp
liber, joc și participarea la
activități culturale și artistice.*

Munca copilului

*Obligația statului de a
proteja copiii de angajarea într-
o muncă ce constituie un
pericol pentru sănătatea,
educația sau dezvoltarea lor,
de a stabili vârste minime de
angajare și de a reglementa
condițiile de angajare.*

Abuzul de droguri

*Dreptul copilului la protecție
împotriva folosirii drogurilor
psihotrope și a narcoticelor
și implicării în producția
și distribuirea lor.*

Exploatarea sexuală

*Drepturile copilului la
protecție împotriva exploatării
sexuale și abuzului sexual,
inclusiv prostituția și implicarea
în pornografie.*

Articolul 31

1. Statele recunosc dreptul copilului la odihnă și la timp liber, la joc și la activități recreative proprii vârstei sale, de a participa în mod liber la viața culturală și artistică.

2. Statele părți vor respecta și vor promova dreptul copilului de a participa în mod deplin la viața culturală și artistică și vor încuraja asigurarea unor posibilități corespunzătoare și egale pentru activitatea culturală, artistică, recreativă și de odihnă.

Articolul 32

1. Statele părți recunosc dreptul copilului de a fi protejat împotriva exploatării economice și exercitării unei munci ce comportă riscuri sau îi împiedică educația sau îi dăunează sănătății sau dezvoltării sale fizice, mintale, spirituale, morale sau sociale.

2. Statele părți vor lua măsurile legislative, administrative, sociale și educative pentru a asigura aplicarea prezentului articol. În acest scop și ținând seama de dispozițiile pertinente ale celorlalte instrumente internaționale, statele părți, în mod special:

- a) vor prevedea o vârstă minimă sau vârste minime de angajare;
- b) vor prevedea o reglementare corespunzătoare a orarelor de lucru și a condițiilor de muncă;
- c) vor prevedea pedepse sau alte sancțiuni corespunzătoare pentru a asigura aplicarea efectivă a prezentului articol.

Articolul 33

Statele părți vor lua măsuri corespunzătoare, inclusiv măsuri legislative, administrative, sociale și educative pentru a proteja copiii contra folosirii ilicite a stupefiantelor și a substanțelor psihotrope, așa cum sunt acestea definite de tratatele internaționale pertinente și pentru a împiedica utilizarea copiilor pentru producția și traficul ilicit al acestor substanțe.

Articolul 34

Statele părți se angajează să protejeze copilul contra oricărei forme de exploatare sexuală și de abuz sexual. În acest scop, statele părți vor lua în special toate măsurile corespunzătoare pe plan național, bilateral și multilateral, pentru a preveni:

- a) incitarea sau constrângerea unui copil de a fi implicat într-o activitate sexuală ilegală;
- b) exploatarea copiilor în scopul prostituției sau al altor practici ilegale;
- c) exploatarea copiilor în scopul producției de spectacole sau de materiale cu caracter pornografic.

TEXTUL OFICIAL
Articolul 35

Statele părți vor lua toate măsurile corespunzătoare pe plan național, bilateral și multilateral, pentru a preveni răpirea, vânzarea și traficul de copii în orice scop și în orice formă.

Articolul 36

Statele părți vor proteja copilul împotriva oricăror alte forme de exploatare dăunătoare oricărui aspect al bunăstării lui.

Articolul 37

Statele părți vor asigura ca:

a) nici un copil să nu fie supus la tortură, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante. Pedepsa capitală sau închisoarea pe viață fără posibilitatea de a fi eliberat nu vor fi pronunțate pentru infracțiunile comise de persoane sub vârsta de optsprezece ani;

b) nici un copil să nu fie privat de libertate în mod ilegal sau arbitrar;

Arestarea, deținerea sau întemnițarea unui copil trebuie să fie conforme cu legea, nu vor fi decât niște măsuri extreme și vor fi cât mai scurte posibil;

c) orice copil privat de libertate să fie tratat cu omenie și cu respectul datorat demnității persoanei umane și de o manieră care să țină seama de nevoile persoanelor de vârsta sa. În special, orice copil privat de libertate va fi separat de adulți, în afară de cazurile când se consideră preferabil să nu fie separat, în interesul superior al copilului și el va avea dreptul de a menține contactul cu familia sa prin corespondență și prin vizite, în afara unor cazuri excepționale;

d) orice copil privat de libertate să aibă dreptul de a avea acces rapid la asistență juridică sau la altă asistență corespunzătoare, precum și dreptul de a contesta legalitatea privării sale de libertate în fața unui tribunal sau în fața altei autorități competente, independente și imparțiale și dreptul la o decizie rapidă privind orice asemenea acțiune.

Articolul 38

1. Statele părți se angajează să respecte și să asigure respectarea regulilor dreptului umanitar internațional care le sunt aplicabile în caz de orice conflict armat și se referă la copil.

2. Statele părți vor lua toate măsurile posibile pentru a asigura ca persoanele care nu au atins vârsta de 15 ani să nu participe direct la ostilități.

Sumar neoficial al prevederilor principale
Vânzarea, traficul și răpirea

Obligația statului de a depune toate eforturile pentru a preveni vânzarea, traficul și răpirea copiilor.

Alte forme de exploatare

Dreptul copilului la protecție împotriva tuturor celorlalte forme de exploatare ne menționate în articolele 32, 33, 34 și 35.

Tortura și privarea de libertate

Interzicerea torturii, tratamentului sau pedepselor crude, pedepsei capitale, detenției pe viață și arestării sau privării de libertate ilegale. Principiile tratamentului adecvat, separării de adulții în detenție, contactului cu familia și accesul la asistență legală sau de altă natură.

Conflictele armate

Obligația statului de a respecta și asigura respectul față de legea umanitară sub incidența căreia intră copiii. Principiul conform căruia nici un copil sub 15 ani nu poate lua parte

Sumar neoficial al prevederilor principale

TEXTUL OFICIAL

direct la ostilități sau nu poate fi recrutat în forțele armate, precum și principiul potrivit căruia toți copiii afectați de un conflict armat beneficiază de protecție și îngrijire.

Îngrijirea recuperatorie

Obligația statului de a asigura un tratament adecvat pentru refacerea și recuperarea socială a copiilor victime ale conflictelor armate, torturii, neglijării, maltratării sau exploatării.

Administrarea justiției minorilor

Dreptul copiilor presupuși sau dovediți a fi comisi un delict La respectarea drepturilor lor umane, în special, de a beneficia de toate aspectele procesului juridic intentat, inclusiv asistență juridică sau de altă natură în pregătirea și prezentarea apărării lor. Principiul conform căruia recurgerea la procedurile legale și încredințarea copiilor delicvenți unor instituții speciale trebuie să fie evitate ori de câte ori este posibil și adecvat.

3. Statele părți se vor abține de a înrola în forțele armate orice persoană care nu a atins vârsta de cincisprezece ani. Atunci când încorporează persoane de peste cincisprezece ani, dar sub optsprezece ani, statele părți se vor strădui să înroleze cu prioritate pe cei mai în vârstă.

4. Conform obligațiilor care le revine în virtutea dreptului umanitar internațional de a proteja populația civilă în caz de conflict armat, statele părți vor lua toate măsurile posibile astfel încât să asigure protecția și îngrijirea copiilor afectați de un conflict armat.

Articolul 39

Statele părți vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru a promova refacerea fizică și psihologică și reintegrarea socială a unui copil victimă: a oricărei forme de neglijare, exploatare sau abuz, a torturii sau a oricărei alte forme de pedeapsă sau tratament cu cruzime, inumane sau degradante sau a unui conflict armat. Această refacere și această reintegrare se vor desfășura în condiții care favorizează sănătatea, respectul de sine și demnitatea copilului.

Articolul 40

1. Statele părți recunosc oricărui copil bănuit, acuzat sau dovedit că a comis o încălcare a legii penale, dreptul de a fi tratat într-un mod corespunzător promovării simțului său de demnitate și al valorii personale, care să întărească respectul său pentru drepturile omului și libertățile fundamentale ale altora și care să țină seama de vârsta sa ca și de necesitatea de a promova reintegrarea sa și asigurarea unui rol constructiv în societate.

2. În acest scop și ținând seama de dispozițiile pertinente ale instrumentelor internaționale, statele părți vor asigura în special:

a) ca nici un copil să nu fie bănuit, acuzat sau declarat vinovat de o încălcare a legii penale datorită unei acțiuni sau omisiuni care nu erau interzise de către dreptul național sau internațional în momentul comiterii lor;

b) ca orice copil bănuit sau acuzat de o încălcare a legii penale să aibă cel puțin dreptul la garanțiile următoare:

I) să fie presupus nevinovat până ce vinovăția va fi stabilită legal;

II) să fie informat prompt și direct de acuzațiile care i se aduc sau, dacă este cazul, prin intermediul părinților săi sau al reprezentanților legali și să beneficieze de o asistență juridică sau de orice altă asistență corespunzătoare pentru pregătirea și prezentarea apărării sale;

III) cauza sa să fie examinată fără întârziere de către a autoritate sau o instanță judiciară competentă, independentă și imparțială după o procedură echitabilă conform prevederilor legii, în prezența asistenței legale sau a altei asistențe corespunzătoare și, dacă acest lucru nu este considerat contrar interesului superior al copilului, datorită în special vârstei și situației sale, în prezența părinților săi sau a reprezentanților legali;

IV) să nu fie constrâns să depună mărturie sau să mărturisească că este vinovat; să interogheze sau să facă să fie interogați martori ai acușării și să obțină participarea și interogarea martorilor în apărare în condiții de egalitate;

V) dacă se dovedește că a încălcat legea penală, să poată face apel cu privire la decizie și la orice măsuri luate în consecință în fața unei autorități sau a unei instanțe judiciare superioare competente, independente și imparțiale, conform legii;

VI) să fie asistat în mod gratuit de un interpret dacă nu înțelege sau nu vorbește limba utilizată;

VII) ca statutul său de persoană privată să fie în mod deplin respectat în toate fazele procedurii.

3. Statele părți se vor strădui să promoveze adoptarea de legi, de proceduri, crearea de autorități și instituții special concepute pentru copiii bănuți, acușati sau declarați că ar fi comis încălcări ale legii penale și în special:

a) să stabilească o vârstă minimă sub care copiii vor fi considerați că nu au capacitatea de a încălca legea penală;

b) să ia măsuri, de fiecare dată când este potrivit și de dorit, pentru a trata acești copii fără a recurge la procedurile judiciare cu condiția că drepturile omului și garanțiile legale să fie respectate în mod deplin.

4. Va fi prevăzută o întreagă gamă de dispoziții cum sunt cele de îngrijire, orientare și supraveghere, îndrumare, probare, plasament familial, programe de educație generală și profesională și alte alternative pentru îngrijirea instituționalizată, pentru a asigura copiilor un tratament corespunzător bunăstării lor și proporțional cu situația lor și cu infracțiunea.

Articolul 41

Nimic din prezenta *Convenție* nu va afecta prevederile mai favorabile pentru realizarea drepturilor copilului care pot figura:

a) în legislația unui stat parte

sau

b) în dreptul internațional în vigoare pentru acest stat

Respectul pentru standardele existente

Principiul potrivit căruia dacă există seturi de standarde în legislația națională sau în alte instrumente internaționale aplicabile mai favorabile decât cele ale Prezentei Convenții, aceste standarde vor fi aplicate.

Sumar neoficial al prevederilor principale

TEXTUL OFICIAL

**Punerea în aplicare
și intrarea în vigoare**

*Prevederile
art. 42 - 45 prevăd:*

*(I) Obligația statului de a
face larg cunoscute drepturile
cuprinse în această Convenție,
atât adulților cât și copiilor.*

*(II) Înființarea unui Comitet
pentru drepturile copilului
compus din zece experți care
va examina rapoartele pe care
statele participante la
Convenție să le supună
examinării la doi ani după
ratificare și la fiecare cinci ani
după aceea. Convenția intră în
vigoare - și atunci Comitetul va
putea fi înființat - în momentul
în care 20 de țări au ratificat-o.*

*(III) Statele părți urmează
să pună la dispoziția publicului
larg rapoartele lor.*

*(IV) Comitetul poate propune
efectuarea unor studii speciale
pe probleme specifice legate de
drepturile copilului și își poate
face cunoscute evaluările
fiecărui stat parte vizat
ca și Adunării Generale
a Organizațiilor Națiunilor Unite.*

*(V) Pentru a "favoriza
îndeplinirea efectivă a
Convenției și pentru a încuraja
cooperarea internațională",
agențiile specializate
ale Națiunilor Unite
(ca de exemplu, ILO, OMS
și UNESCO) și UNICEF-ul ar
putea participa LA ȘEDINȚELE
Comitetului. Alături de orice
alte organisme recunoscute*

PARTEA II-A

Articolul 42

Statele părți se angajează să facă cunoscute pe larg principiile și prevederile prezentei *Convenții*, prin mijloace active și corespunzătoare, adulților și copiilor.

Articolul 43

1. În vederea examinării progreselor înregistrate de statele părți în executarea obligațiilor contractate de ele în virtutea prezentei *Convenții* se va institui un Comitet al drepturilor copiilor care îndeplinește funcția care urmează.

2. Comitetul va cuprinde 10 experți de o înaltă moralitate și care posedă o competență recunoscută în domeniul acoperit de prezenta *Convenție*. Membrii Comitetelor vor fi aleși de statele părți din rândul cetățenilor lor și acționează cu titlu individual, ținându-se seama de necesitatea asigurării unei repartii geografice echitabile, precum și de principalele sisteme juridice.

3. Membrii Comitetului vor fi aleși prin vot secret de pe o listă de persoane desemnate de statele părți. Fiecare stat parte poate desemna un candidat dintre cetățenii săi.

4. Prima alegere a Comitetului va avea loc în termen de maxim șase luni de la data intrării în vigoare a prezentei *Convenții* și apoi la fiecare doi ani. Cel puțin cu patru luni înainte de data fiecărei alegeri, secretarul general al Organizațiilor Națiunilor Unite va invita în scris statele părți să propună candidații lor într-un termen de două luni. Secretarul general va întocmi apoi o listă alfabetică a persoanelor astfel desemnate, indicând statele părți care i-au desemnat și o va comunica statelor părți la prezenta *Convenție*.

5. Alegerile vor avea loc la reuniunile statelor părți, convocate de secretarul general la sediul Organizațiilor Națiunilor Unite. La aceste reuniuni, la care quorumul este alcătuit din două treimi din statele părți, persoanele alese în Comitet vor fi cele care obțin cel mai mare număr de voturi și majoritatea absolută a voturilor reprezentanților statelor părți prezente și votate.

6. Membrii Comitetului vor fi aleși pe o perioadă de patru ani. Ei vor fi realeși în cazul în care candidatura lor este prezentată din nou. Mandatul a cinci membri aleși la prima alegere va lua sfârșit după doi ani; imediat după prima alegere numele acestor cinci membri vor fi trase la sorț de către președintele reuniunii.

7. Dacă un membru al Comitetului decedează sau demisionează sau declară că, pentru orice alt motiv, nu-și mai poate exercita îndatoririle în cadrul Comitetului, statul parte care a prezentat candidatura lui va numi un alt expert dintre cetățenii săi pentru a ocupa postul vacant până la expirarea mandatului respectiv, sub rezerva aprobării de către Comitet.

8. Comitetul va stabili regulamentul său interior.

9. Comitetul va alege biroul său pe o perioadă de doi ani.

10. Reuniunile Comitetului se vor ține în mod normal la sediul Organizațiilor Națiunilor Unite sau în orice alt loc corespunzător stabilit de Comitet. Comitetul se va reuni în mod normal în fiecare an. Durata sesiunilor sale va fi stabilită și modificată, dacă este necesar, de reuniunea statelor părți la prezenta *Convenție*, sub rezerva aprobării de către Adunarea generală.

11. Secretarul general al Organizațiilor Națiunilor Unite va asigura personal și serviciile necesare exercitării efective a funcțiilor Comitetului conform prezentei *Convenții*.

12. Cu aprobarea Adunării generale, membrii Comitetului creat conform prezentei *Convenții* vor primi indemnizații din resursele Organizației Națiunilor Unite, în condițiile și modalitățile fixate de Adunarea generală.

— Articolul 44

1. Statele părți se angajează să supună Comitetului, prin intermediul secretarului general al Organizației Națiunilor Unite, rapoarte asupra măsurilor pe care le-au adoptat și care dau valabilitate drepturilor recunoscute în prezenta *Convenție* și asupra progreselor realizate în exercitarea acestor drepturi:

- a) în termen de doi ani începând de la data intrării în vigoare a *Convenției* pentru statele părți interesate;
- b) în continuare, la fiecare cinci ani.

2. Rapoartele întocmite conform prezentului articol vor indica, dacă este cazul, factorii și dificultățile care afectează îndeplinirea obligațiilor conform prezentei *Convenții*. Rapoartele vor cuprinde de asemenea informații suficiente pentru a oferi Comitetului o înțelegere cuprinzătoare asupra aplicării *Convenției* în țara respectivă.

3. Un stat parte care a prezentat Comitetului un raport inițial cuprinzător nu este obligat să repete, în rapoartele pe care le prezintă după aceea, conform alineatului b) din paragraful 1 al prezentului articol, informațiile de bază comunicate anterior.

drept “competente”, inclusiv ONG-urile cu statut consultativ la Națiunile Unite și organele Națiunilor Unite cum ar fi UNHCR, pot supune Comitetului informații pertinente și pot fi consultate în privința realizării optime a Convenției.

4. Comitetul poate cere statelor părți informații suplimentare importante pentru aplicarea *Convenției*.

5. Comitetul va supune, la fiecare doi ani, Adunării generale, prin intermediul Consiliului Economic și Social, rapoarte privind activitățile sale.

6. Statele părți vor asigura publicului din țările lor un acces larg la rapoartele lor.

— Articolul 45

Pentru a promova aplicarea efectivă a *Convenției* și a încuraja cooperarea internațională în domeniul vizat de *Convenție*:

a) Instituțiile specializate, Fondul Națiunilor Unite pentru copii și alte organe ale Națiunilor Unite vor avea dreptul de a fi reprezentate la examinarea aplicării acelor dispoziții din prezenta *Convenție* care țin de mandatul lor. Comitetul poate invita instituțiile specializate, Fondul Națiunilor Unite pentru copii și alte organisme competente pe care le va considera corespunzătoare să ofere consultanța specializată privind aplicarea *Convenției* în domeniile care țin de mandatele lor. Comitetul poate invita instituțiile specializate, Fondul Națiunilor Unite pentru copii și alte organe ale Națiunilor Unite să-i prezinte rapoarte asupra aplicării *Convenției* în sectoarele care țin de domeniul lor de activitate;

b) Comitetul va transmite, dacă apreciază necesar, instituțiilor specializate, Fondului Națiunilor Unite pentru copii și altor organisme competente orice rapoarte ale statelor părți ce conțin o cerere sau care indică o nevoie de consultanță sau asistență tehnică însoțite, dacă este cazul, de observațiile și sugestiile Comitetului care se referă la această cerere sau indicație.

c) Comitetul poate recomanda Adunării generale să ceară secretarului general să dispună efectuarea pentru Comitet a unor studii asupra problemelor specifice referitoare la drepturile copilului.

d) Comitetul poate face sugestii și recomandări de ordin general bazate pe informațiile primite în conformitate cu articolele 44 și 45 din prezenta *Convenție*. Aceste sugestii și recomandări de ordin general vor fi transmise oricărui stat parte interesat și rapoartele Adunării generale, însoțite, dacă este cazul, de comentariile statelor părți.

PARTEA III-A

Articolul 46

Prezenta *Convenție* va fi deschisă spre semnare tuturor statelor.

Articolul 47

Prezenta *Convenție* trebuie să fie ratificată. Instrumentele de ratificare vor fi depuse la secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

Articolul 48

Prezenta *Convenție* va rămâne deschisă aderării oricărui stat. Instrumentele de aderare vor fi depuse la secretarul general al Organizațiilor Națiunilor Unite.

Articolul 49

1. Prezenta *Convenție* va intra în vigoare în a treizecea zi după depunerea la secretarul general al Organizațiilor Națiunilor Unite a celui de-al douăzecilea instrument de ratificare sau adresare.

2. Pentru fiecare stat care ratifică prezenta *Convenție* sau care aderă la aceasta după depunerea celui de-al douăzecilea instrument de ratificare sau de aderare, *Convenția* va intra în vigoare în a treizecea zi care va urma depunerii de către acest stat a instrumentului său de ratificare sau de aderare.

Articolul 50

1. Orice stat parte poate să propună un amendament și să depună textul acestuia la secretarul general al Organizațiilor Națiunilor Unite. Secretarul general va comunica propunerea de amendament statelor părți, cerându-le să-i facă cunoscut dacă sunt favorabile convocării unei conferințe a statelor părți în vederea examinării propunerii și a supunerii ei la vot. Dacă, în patru luni după această comunicare, cel puțin o treime din state părți se pronunță în favoarea convocării unei asemenea conferințe, secretarul general convoacă conferința sub auspiciile Organizației Națiunilor Unite. Orice amendament adoptat de majoritatea statelor părți prezente și votate la conferință va fi supus aprobării Adunării generale.

2. Un amendament adoptat conform paragrafului 1 al prezentului articol va intra în vigoare după ce este acceptat de o majoritate de două treimi a statelor părți.

3. Atunci când un amendament intră în vigoare, acesta are forță obligatorie pentru statele părți care l-au acceptat, celelalte state rămânând legate de dispozițiile din prezenta *Convenție* și de toate amendamentele anterioare acceptate de ele.

— **Articolul 51**

1. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va primi și va comunica tuturor statelor textul rezervelor care au fost făcute de state în momentul ratificării sau aderării.

2. Nici o rezervă incompatibilă cu obiectul și scopul prezentei *Convenții* nu va fi permisă.

3. Rezervele pot fi retrase în orice moment printr-o notificare adresată secretarului general al Organizației Națiunilor Unite, care va informa apoi toate statele părți la *Convenție*. O asemenea notificare va căpăta efect de la data la care este primită de secretarul general.

— **Articolul 52**

Un stat parte poate denunța prezenta *Convenție* printr-o notificare scrisă adresată secretarului general al Organizației Națiunilor Unite. Denunțarea devine efectivă la un an de la data la care notificarea a fost primită de secretarul general.

— **Articolul 53**

Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite este desemnat ca depozitar al prezentei *Convenții*.

— **Articolul 54**

Originalul prezentei *Convenții*, ale cărei texte în arabă, chineză, engleză, franceză, rusă și spaniolă sunt egal autentice, va fi depus la secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

Drept care, plenipotențiarilor subsemnați, în mod corespunzător împuterniciți de guvernele respective, au semnat prezenta *Convenție*.

PROTOCOLUL FACULTATIV

la Convenția cu privire la drepturile copilului referitor la implicarea copiilor în conflicte armate.

Adoptat de Adunarea Generală a ONU la 25 mai 2000,
Semnat de Republica Moldova la 8 februarie 2002 și
ratificat la 6 februarie 2004. Este în vigoare pentru
Republica Moldova din 5 martie 2004.

PREAMBUL

Adunarea Generală,

Reamintind toate hotărârile sale anterioare cu privire la drepturile copilului, în special rezoluția 54/149 din 17 decembrie 1999, prin care se sprijină în mod hotărât munca grupurilor de lucru libere interesionale și se recomandă finalizarea acestora înainte de cea de-a zecea aniversare a intrării în vigoare a Convenției cu privire la drepturile copilului,

Exprimându-și aprecierea față de reușita Comisiei pentru Drepturile Omului de a finaliza textele celor două protocoale facultative la Convenția cu privire la Drepturile Copiilor referitoare la implicarea copiilor în conflicte armate și la traficul, prostituția și pornografia cu copii,

Conștientă de aniversarea a zecea, în anul 2000, a Summit-ului Mondial pentru Copii și intrarea în vigoare a Convenției cu privire la drepturile copilului, precum și importanța – atât simbolică, cât și practică – a adoptării celor două protocoale facultative la Convenție înainte de sesiunea specială a Adunării Generale pentru continuarea lucrărilor Summit-ului Mondial, planificat în 2001,

Aderând la principiul conform căruia interesul superior al copilului este principalul considerent în toate acțiunile referitoare la copii,

Reafirmând, hotărârea sa de a face toate eforturile pentru promovarea și protejarea drepturilor copilului, în toate împrejurările vieții,

Recunoscând că adoptarea și aplicarea practică a celor două protocoale facultative vor aduce o contribuție substanțială la promovarea și protejarea drepturilor copilului,

1. Adoptă și deschide pentru semnare, ratificare, și aderare cele două protocoale facultative la Convenția cu privire la drepturile copilului referitoare la implicarea copiilor în conflicte armate și la traficul cu copii, prostituția și pornografia infantile, protocoale ale căror texte sunt anexate la prezenta rezoluție;

2. *Invită* toate statele care au semnat, au ratificat sau au aderat la Convenția cu privire la drepturile copilului să semneze și să ratifice, sau să adere, cât mai repede cu putință, la protocoalele facultative anexate, pentru a înlesni intrarea lor cât mai grabnică în vigoare;

3. *Hotărăște* ca cele două protocoale facultative la Convenția cu privire la drepturile copilului să fie deschise pentru semnare în cadrul sesiunii speciale a Adunării generale cu tema „Femeile în anul 2000: egalitate, dezvoltare și pace pentru secolul al XXI-lea”, ce va fi programată între 5 și 9 iunie 2000 la New York și după aceea la Sediul Central al ONU, în cadrul sesiunii speciale a Adunării Generale intitulate „Summit-ul Mondial pentru Dezvoltare Socială: dezvoltare generală, într-o lume globală”, ce se va desfășura între 26 și 30 iunie 2000 la Geneva și la Summit-ul milenar al ONU, ce va fi programat între 6 și 8 septembrie 2000 la New York;

4. *Cere* Secretarului General să includă informarea cu privire la statutul celor două protocoale în raportul său înaintat Adunării Generale asupra statutului Convenției cu privire la drepturile copilului.

Statele părți la acest Protocol,

PROTOCOLUL FACULTATIV

Încurajate de sprijinul masiv pentru Convenția cu privire la drepturile copilului, ce demonstrează hotărârea generală de a face toate eforturile pentru promovarea și protejarea drepturilor copilului,

Reafirmând că drepturile copilului cer o protecție specială și atrăgând atenția asupra nevoii de îmbunătățire a situației copiilor, fără nici o discriminare, precum și asupra dezvoltării și educației lor în condiții de pace și securitate,

Nemulțumiți de impactul dezastruos al conflictelor armate asupra copiilor și de consecințele pe termen lung pe care le antrenează acestea asupra păcii, securității și dezvoltării,

Condamnând implicarea copiilor în situații de conflict armat și de atacuri directe asupra unor obiective protejate de legile internaționale, de pildă, locuri în care, în general, este presupusă prezența copiilor, cum ar fi școlile și spitalele,

Arătând că adoptarea Statului Tribunalului Penal Internațional și, mai ales, considerația recrutării și înrolării copiilor sub vârsta de 15 ani, precum și a folosirii acestora ca participanți activi la ostilități, în conflicte armate internaționale sau naționale, ca fiind crime de război,

Considerând că pentru deplina aplicare în practică mai departe a prevederilor Convenției cu privire la drepturile copilului trebuie îmbunătățită protecția copiilor față de conflictele armate,

Arătând că articolul 1 al Convenției cu privire la drepturile copilului subliniază faptul că, în sensul Convenției, este considerat copil orice ființă umană sub vârsta de 18 ani, cu excepția cazurilor când, în baza legii aplicabile copilului, majoratul este stabilit sub această vârstă,

Convins fiind că adoptarea unui protocol facultativ la Convenție, prin care s-ar ridica vârsta la care indivizii pot fi recrutați în forțele armate și pot participa la conflicte armate ar contribui decisiv la aplicarea principiului după care interesul superior al copilului prevalează în toate acțiunile referitoare la copii,

Remarcând faptul că cea de-a 26-a Conferință a Crucii Roșii și a Semilunei Roșii din decembrie 1995 a recomandat, printre altele, ca părțile aflate în conflict să ia toate măsurile posibile pentru a garanta că nici un copil cu vârsta sub 18 ani nu ia parte la ostilități,

Salutând, totodată aderarea unanimă, în iunie 1999, a Convenției O.I.M. nr. 182 cu privire la prohibirea și acțiunea rapidă pentru eliminarea muncilor grele la copii, care, printre altele, interzice recrutarea obligatorie sau forțată a copiilor pentru folosirea lor în conflictele armate,

Condamnând, cu profundă preocupare, recrutarea, instruirea și folosirea copiilor, înăuntrul granițelor naționale și dincolo de ele, la ostilități între grupuri armate distincte de forțele armate ale unui stat și recunoscând responsabilitatea celor care recrutează, instruesc și folosesc copiii în asemenea scopuri,

Amintind obligațiile fiecărei părți implicate în conflictele armate de a respecta prevederile legilor umanitare internaționale,

Subliniind că prezentul Protocol nu interferează cu obiectivele și principiile conținute în Carta Națiunilor Unite, mai ales articolul 51, și alte norme legislative umanitare,

Ținând seama de faptul că anumite condiții de pace și securitate, bazate pe deplin respect pentru obiectivele și principiile conținute în Carta Națiunilor Unite, precum și respectarea instrumentelor ce reglementează drepturile omului, sunt indispensabile pentru protecția deplină a copilului, mai ales în timpul conflictelor armate și a ocupației străine,

Recunoscând nevoile speciale ale copiilor în mod particular expuși acțiunilor de recrutare și folosire în cadrul unor ostilități ce contravin acestui Protocol, din cauza sexului, statutului lor economic sau social,

Ținând seama, totodată, de necesitatea de a lua în considerație cauzele economice, sociale și politice ale implicării copiilor în conflicte armate,

Convins de necesitatea de a întări cooperarea internațională pentru aplicarea practică a acestui Protocol, precum și pentru reabilitarea fizică și psihologică sau reintegrarea socială a copiilor care sunt victime ale unor conflicte armate,

Încurajând participarea comunității, și în special, a copiilor și copiilor – victime, pentru difuzarea informațiilor și a programelor educative referitoare la aplicarea practică a Protocolului,

Au convenit, după cum urmează:

— **Articolul 1**

Statele – părți vor lua toate măsurile posibile pentru a garanta că persoanele ce fac parte din forțele lor armate și care nu au atins încă vârsta de 18 ani, nu vor lua parte, în mod direct, la ostilități.

— **Articolul 2**

Statele – părți vor trebui să asigure că acele persoane care nu au atins încă vârsta de 18 ani nu sunt recrutate în mod obligatoriu în cadrul forțelor armate.

— **Articolul 3**

1. Statele – părți vor crește vârsta minimă pentru înrolarea voluntară a forțelor armate naționale, față de cea stabilită prin articolul 38.3 al Convenției cu privire la drepturile copilului, ținând seama de principiile conținute în acest articol și recunoscând că, în conformitate cu Convenția, persoanele sub vârsta de 18 ani sînt îndreptățite să primească protecție specială.

2. Fiecare stat – parte va depune o declarație de ratificare sau de aderare la prezentul Protocol, prin care se va stabili vârsta minimă la care se permite înrolarea voluntară în forțele sale armate naționale, precum și descrierea garanțiilor pe care le-a adoptat pentru a se asigura că recrutarea nu este forțată sau prin constrângere.

3. Statele – părți care permit înrolarea voluntară în forțele lor armate a persoanelor cu vârsta de sub 18 ani vor garanta, cel puțin, că: înrolarea este cu adevărat voluntară; înrolarea se face cu consimțământul, în cunoștință de cauză, a părinților persoanei respective sau a susținătorilor săi legali; persoanele care se înrolează sunt pe deplin informate cu privire la îndatoririle implicate de serviciul militar; și aceste persoane vor furniza dovezi incontestabile asupra vârstei pe care o au la acceptarea lor în serviciile militare naționale.

4. Orice stat va putea să-și înainteze declarația în orice moment printr-o notificare cu privire la aceasta, adresată Secretarului General ONU, care va informa toate statele – părți. O astfel de notificare va intra în vigoare la data la care este primită de către Secretarul General.

5. Cererea de ridicare a pragului de vîrsta, din paragraful 1, nu se va aplica școlilor deschise sau controlate de forțele armate ale statelor – părți în conformitate cu articolele 28 și 29 ale Convenției cu privire la drepturile copilului.

— **Articolul 4**

1. Grupurile armate, diferite de forțele armate ale unui stat – parte, nu vor recruta sau folosi, în nici o împrejurare, în cadrul ostilităților persoane cu vârsta sub 18 ani.

2. Statele – părți vor lua toate măsurile posibile pentru a preveni asemenea acțiuni de recrutare și folosire, inclusiv prin adoptarea măsurilor legale necesare pentru interzicerea și inculparea acestui gen de practici.

3. Aplicarea articolului 4, în sensul prezentului Protocol nu va afecta statutul legal al oricărei dintre părțile implicate într-un conflict armat.

— **Articolul 5**

Nici o dispoziție din prezentul Protocol nu va afecta orice prevedere mai potrivită pentru aplicarea drepturilor copilului care poate figura în legislația unui stat – parte, în dreptul internațional sau în legile internaționale umanitare.

PROTOCOLUL FACULTATIV

Articolul 6

1. Fiecare stat – parte va trebui să adopte toate măsurile necesare, legale, administrative și de alt fel, pentru a garanta deplina intrare în vigoare și aplicare a acestui Protocol în Jurisdicția sa.
2. Statele – părți se angajează să facă cunoscute pe larg, adulților și copiilor, principiile și prevederile prezentului Protocol, prin mijloacele active și adecvate.
3. Statele – părți vor lua toate măsurile posibile pentru a se asigura că persoanele din jurisdicția lor, recrutate sau folosite la ostilități, în condiții diferite de cele prevăzute în prezentul Protocol, vor fi demobilizate sau eliberate în alt fel din serviciul militar. Statele – părți vor trebui, dacă este nevoie, să le acorde acestor persoane asistență adecvată pentru refacerea lor fizică și psihică, precum și pentru reintegrarea socială.

Articolul 7

1. Statele – părți vor coopera pentru aplicarea prezentului Protocol, în special în ceea ce privește prevenirea oricărei activități ce contravine Protocolului, precum și pentru reabilitarea și reintegrarea socială a persoanelor care au fost victime ale unor asemenea activități, inclusiv prin cooperare tehnică și asistență financiară. Cooperarea și asistența se vor desfășura prin consultări între statele – părți și organizațiile internaționale importante în domeniu.
2. Statele – părți care pot să susțină asemenea acțiuni vor asigura respectiva asistență prin acordurile bilaterale și multilaterale existente sau prin alte programe, precum și, între altele, printr-un fond înființat pe o bază voluntară, în conformitate cu regulile Adunării Generale.

Articolul 8

1. Fiecare stat – parte va înainta un raport Comitetului pentru drepturile copilului, în cei doi ani care urmează intrării în vigoare a Protocolului în statul – parte, prin care va furniza informații complete cu privire la măsurile care au fost luate pentru aplicarea prevederilor Protocolului, în special cele referitoare la prevenirea participării la ostilități și a înrolării.
2. După înaintarea acestui raport, fiecare stat – parte va oferi Comitetului pentru drepturile copilului, în conformitate cu articolul 44 al Convenției, orice informație suplimentară cu privire la aplicarea Protocolului. Alte state – părți, semnatare ale Protocolului, vor înainta un raport la fiecare cinci ani.
3. Comitetul pentru drepturile copilului le poate cere statelor – părți informații suplimentare referitoare la aplicarea acestui Protocol.

Articolul 9

1. Prezentul Protocol este deschis spre semnare oricărui stat – parte sau semnatar al Convenției.
2. Prezentul Protocol este supus ratificării sau deschis aderării oricărui stat. Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite este desemnat ca depozitar al tuturor instrumentelor legislative, în vederea ratificării lor sau aderării la ele.
3. Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite, ca depozitar al Convenției și Protocolului, va informa toate statele – părți la Convenție și toate statele – părți care au semnat Convenția cu privire la orice declarație în conformitate cu articolul 3, orice ratificare sau aderare la Protocol.

Articolul 10

1. Prezentul Protocol va intra în vigoare la trei luni după depunerea celui de-al zecelea instrument de ratificare sau aderare.
2. Pentru fiecare stat care ratifică sau aderă la prezentul Protocol, Protocolul va intra în vigoare la o lună după depunerea de către stat a instrumentului său de ratificare sau aderare.

Articolul 11

1. Orice stat – parte poate denunța prezentul Protocol, în orice moment, printr-o notă informativă adresată Secretarului General al Națiunilor Unite, care va informa, apoi, celelalte state – părți la Convenție și toate statele care au semnat Convenția. Denunțarea trebuie luată în considerație în termen de un an de la data primirii textului acesteia de către Secretarul General a Națiunilor Unite. Totuși, dacă, la data expirării termenului legal, statul care a denunțat un aspect din Protocol se află în conflict armat, această denunțare nu trebuie să aibă urmări înainte de sfârșitul conflictului armat.

2. O astfel de denunțare nu trebuie să aibă ca efect scutirea statelor – părți de obligațiile pe care le au în sensul prezentului Protocol, referitoare la orice acțiune petrecută anterior datei la care respectiva denunțare a intrat în vigoare și nici nu trebuie să afecteze în nici un fel orice problemă aflată în curs de dezvoltare de către Comitet la o dată anterioară.

Articolul 12

1. Orice stat – parte poate propune un amendament și să depună textul acestuia la Secretarul General la Națiunilor Unite. Secretarul General va comunica propunerea de amendament statelor – părți, cerându-le să-i facă cunoscut dacă sunt favorabile convocării unei conferințe a statelor – părți în vederea examinării propunerii și supunerii ei la vot. Dacă, în termen de patru luni după această comunicare, cel puțin o treime dintre statele – părți se pronunță în favoarea convocării unei asemenea conferințe, Secretarul General convoacă conferința sub auspiciile Națiunilor Unite. Orice amendament adoptat de majoritatea statelor – părți prezente și votante la conferință va fi supus spre aprobarea Adunării Generale.

2. Un amendament adoptat conform paragrafului 1 al prezentului articol va intra în vigoare după ce va fi aprobat de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite și acceptat de o majoritate de două treimi a statelor – părți.

3. Atunci când un amendament intră în vigoare, acesta este obligatoriu pentru statele – părți care l-au acceptat, celelalte state – părți rămânând legate de dispozițiile din prezentul Protocol și de toate amendamentele pe care ele le-au acceptat în prealabil.

Articolul 13

1. Originalul prezentului Protocol, ale cărui texte în limbile arabă, chineză, engleză, franceză, rusă și spaniolă sânt în mod egal autentice, va fi depus la Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite.

2. Secretarul General al Națiunilor Unite va transmite tuturor statelor – părți la Convenție și tuturor statelor care au semnat Convenția copii autentificate ale prezentului Protocol.

PROTOCOLUL FACULTATIV

PROTOCOL FACULTATIV

la Convenția cu privire la Drepturile Copilului, referitor la vânzarea de copii, prostituția copiilor și pornografia infantilă Adoptat de Adunarea Generală a ONU la 25 mai 2000,

**Semnat de Republica Moldova la 8 Februarie 2002.
La moment nu este ratificat de Parlamentul Republicii
Moldova (mai 2005).**

Statele Părți la prezentul protocol,

Considerând că pentru a avansa în direcția realizării scopurilor Convenției cu privire la Drepturile Copilului și la aplicarea dispozițiilor acesteia, în special ale art. 1, 11, 21, 32, 33, 34, 35 și 36, este adecvată extinderea măsurilor pe care statele părți trebuie să le ia pentru a garanta protecția copilului față de vânzarea de copii, prostituția copiilor și pornografia infantilă,

Considerând, de asemenea, că menționata Convenție cu privire la Drepturile Copilului consacră dreptul copilului de a fi protejat împotriva exploatării economice și de a nu fi constrâns la o muncă implicând riscuri ori fiind susceptibilă de a compromite educația sa sau de a-i afecta grav sănătatea ori dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială,

Constatând cu vie preocupare că traficul internațional cu copii în scopul vinderii acestora, al prostituției copiilor și pornografiei infantile a dobândit proporții considerabile și crescânde, profund preocupate de practica răspândită și persistentă a turismului sexual față de care copiii sunt expuși în mod special, în măsura în care favorizează în mod direct vânzarea de copii, prostituția copiilor și pornografia infantilă,

Conștiente că un anumit număr de grupuri, în special vulnerabile, îndeosebi fetele, sunt cu atât mai mult expuse riscului de exploatare sexuală și că s-a înregistrat un număr anormal de mare de fete printre victimele exploatării sexuale,

Preocupate de oferta crescândă de materiale pornografice care folosesc copii, pe Internet și pe alte noi suporturi tehnologice, și reamintind că în concluziile sale Conferința internațională asupra luptei contra pornografiei infantile pe Internet, ținută la Viena în 1999, a solicitat în special încriminarea în lumea întreagă a producției, difuzării, exportului, importului, transmiterii, posesiei cu intenție și publicității făcute materialelor pornografice implicând copii și a subliniat importanța unei cooperări și a unui parteneriat mai strâns între autoritățile publice și profesioniștii Internetului,

Convinsă că eliminarea vânzării de copii, a prostituției copiilor și a pornografiei infantile va fi facilitată prin adoptarea unei strategii globale care să țină seama de factorii care contribuie la aceste fenomene, îndeosebi subdezvoltarea, sărăcia, disparitățile economice, inechitatea structurilor socioeconomice, disfuncționalitățile familiale, lipsa de educație, exodul rural, discriminarea bazată pe sex, comportamentul sexual iresponsabil al adulților, conflictele armate și sclavia copiilor,

Estimând că o acțiune de sensibilizare a publicului este necesară pentru a reduce cererea care stă la originea vânzării de copii, a prostituției copiilor și a pornografiei infantile și că este importantă consolidarea parteneriatului mondial între toți factorii, precum și ameliorarea aplicării legii la nivel național,

Luând act de dispozițiile instrumentelor juridice internaționale pertinente în materia protecției copiilor, îndeosebi ale Convenției de la Haga privind protecția copiilor și cooperarea în materia adopției internaționale, ale Convenției de la Haga asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, ale Convenției de la Haga privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea, executarea și cooperarea în materie de responsabilitate parentală și măsuri privind protecția copiilor și ale Convenției nr. 182 a Organizației Internaționale a Muncii privind interzicerea celor mai grele forme de muncă a copiilor și acțiune imediată în vederea eliminării acestora, încurajate de sprijinul considerabil primit de Convenția cu privire la Drepturile Copilului, care denotă o voință generală de promovare și protecție a drepturilor copilului,

Considerând ca este importantă aplicarea dispozițiilor programului de acțiune pentru prevenirea vânzării de copii, a prostituției copiilor și a pornografiei infantile, a Declarației și Programului de acțiune adoptate în 1996 la Congresul mondial împotriva exploatării sexuale a copiilor în scopuri comerciale, ținut la Stockholm între 27 și 31 august 1996, precum și a altor decizii și recomandări pertinente ale organismelor internaționale implicate,

Ținând seama în special de importanța tradițiilor și a valorilor culturale ale fiecărui popor pentru protecția copilului și dezvoltarea lui armonioasă, au convenit cele ce urmează:

— Articolul 1

Statele părți vor interzice vânzarea de copii, prostituția copiilor și pornografia infantilă, în conformitate cu dispozițiile prezentului protocol.

— Articolul 2

În sensul prevederilor prezentului protocol:

- a) vânzarea de copii este considerat orice act sau tranzacție prin care un copil este transferat de orice persoană sau grup de persoane către o alta persoană ori către un alt grup contra cost sau contra oricăror alte avantaje materiale;
- b) prostituția copiilor reprezintă folosirea copiilor pentru activități sexuale, contra cost sau contra oricăror alte avantaje materiale;
- c) pornografia infantilă înseamnă orice reprezentare, prin orice mijloace, a copiilor angajați într-o activitate sexuală explicită, reală ori simulată, sau orice altă expunere a organelor sexuale ale copiilor, în principal în scopuri sexuale.

— Articolul 3

1. Orice stat parte va urmări ca cel puțin următoarele acte și activități să fie pe deplin încriminate în dreptul său penal, indiferent dacă aceste acte sunt comise pe plan intern sau internațional, individual ori în mod organizat.

a) În ceea ce privește vânzarea de copii, astfel cum este definită la art. 2:

(i) oferirea, livrarea sau acceptarea unui copil, indiferent de mijloacele utilizate, în scopul:

- exploatării sexuale a copilului;
- transferului de organe de copil pentru profit;
- supunerii la munca forțată a copiilor;

(ii) obținerea consimțământului, în mod fraudulos, ca intermediar pentru adopția copiilor, prin încălcarea instrumentelor juridice internaționale în materia adopției.

b) Oferirea, obținerea, procurarea sau furnizarea copiilor pentru prostituție, astfel cum este definită la art. 2.

c) Producerea, distribuirea, difuzarea, importul, exportul, oferirea, vinderea sau deținerea în scopurile menționate de materiale de pornografie, astfel cum este definită la art. 2.

2. Sub rezerva dreptului intern al statului parte, aceleași dispoziții vor fi în vigoare în caz de tentativă de comitere a oricăruia dintre aceste acte, de complicitate în săvârșirea sa sau de participare la acesta.

3. Statul parte va considera aceste infracțiuni pasibile de pedepse adecvate, în funcție de gravitatea acestora.

4. Sub rezerva prevederilor dreptului său intern, fiecare stat parte va lua, dacă se consideră necesar, toate măsurile care se impun în scopul de a stabili responsabilitatea persoanelor juridice pentru infracțiunile definite la paragraful 1. În conformitate cu principiile dreptului intern al statului parte, această responsabilitate ar putea fi de natură penală, civilă sau administrativă.

5. Statele părți vor lua toate măsurile juridice sau administrative adecvate pentru a se asigura că toate persoanele implicate în procedura de adopție acționează conform dispozițiilor instrumentelor juridice internaționale aplicabile.

PROTOCOLUL FACULTATIV

Articolul 4

1. Fiecare stat parte va lua măsurile necesare pentru stabilirea competenței sale privind infracțiunile la care se referă art. 3 paragraful 1, atunci când acestea sunt comise pe teritoriul său, la bordul unei nave sau aeronave înregistrate în acest stat.

2. Fiecare stat parte va putea lua măsurile necesare pentru stabilirea propriei competențe privind infracțiunile la care se referă art. 3 paragraful 1, în următoarele cazuri:

a) când autorul prezumat al infracțiunii este un cetățean al respectivului stat sau își are reședința pe teritoriul acestuia;

b) când victima este un cetățean al aceluși stat.

3. Fiecare stat parte va lua, de asemenea, măsurile proprii pentru stabilirea competenței sale privind infracțiunile menționate mai sus, atunci când autorul prezumat al infracțiunii este prezent pe teritoriul său și dacă nu îl extrădează către un alt stat parte pe motivul că infracțiunea a fost comisă de unul dintre cetățenii săi.

4. Prezentul protocol nu exclude exercitarea oricărei competențe penale în conformitate cu dreptul intern.

Articolul 5

1. Infracțiunile la care se referă art. 3 paragraful 1 se consideră a fi incluse în orice tratat de extrădare în vigoare între statele părți și vor fi incluse în orice tratat de extrădare care va fi încheiat ulterior între acestea, în conformitate cu condițiile enunțate în aceste tratate.

2. Dacă un stat parte care condiționează extrădarea de existența unui tratat primește o cerere de extrădare din partea unui alt stat parte cu care acesta nu a încheiat un tratat de extrădare, poate considera prezentul protocol drept temei juridic pentru extrădare în ceea ce privește infracțiunile enunțate. Extrădarea se va efectua în conformitate cu condițiile prevăzute de dreptul statului căruia i s-a solicitat extrădarea.

3. Statele părți care nu condiționează extrădarea de existența unui tratat recunosc infracțiunile enunțate ca fiind cazuri de extrădare între acestea, în condițiile prevăzute de dreptul statului căruia i se solicita extrădarea.

4. Infracțiunile respective sunt considerate de către statele părți, în vederea extrădării, ca fiind comise nu numai la locul săvârșirii acestora, dar și pe teritoriul aflat sub jurisdicția statelor părți chemate să își stabilească competențele conform art. 4.

5. Dacă o cerere de extrădare este prezentată în temeiul unei infracțiuni definite la art. 3 paragraful 1 și dacă statul parte căruia i se solicita extrădarea nu va extrăda sau nu va dori să extrădeze autorul infracțiunii, datorită cetățeniei acestuia, acest stat va lua măsurile necesare pentru sesizarea autorităților competente, în scopul urmăririi penale.

Articolul 6

1. Statele părți își acordă sprijinul reciproc cel mai larg posibil pentru orice anchetă, procedură penală sau procedură de extrădare, referitoare la infracțiunile definite la art. 3 paragraful 1, inclusiv pentru obținerea dovezilor de care dispun și care sunt necesare procedurilor.

2. Statele părți își îndeplinesc obligațiile asumate prin paragraful 1, în conformitate cu orice tratat sau acord de asistență juridică reciprocă existent între ele. În absența unui astfel de tratat sau acord statele părți își vor acorda acest sprijin în conformitate cu dreptul lor intern.

Articolul 7

Sub rezerva prevederilor dreptului lor intern, statele părți:

- a) vor lua măsurile adecvate pentru a permite, dacă este necesar, ridicarea și confiscarea:
 - (i) bunurilor, cum ar fi: documente, obiecte sau alte mijloace materiale utilizate pentru comiterea infracțiunilor definite în prezentul protocol sau pentru facilitarea comiterii acestora;
 - (ii) produsului acestor infracțiuni;
- b) vor răspunde cererilor altui stat parte de ridicare sau de confiscare a bunurilor ori produselor definite la alin. (i) și (ii) ale paragrafului a);
- c) vor lua măsuri în vederea închiderii provizorii sau definitive a localurilor utilizate pentru comiterea infracțiunilor sus-menționate.

Articolul 8

1. Statele părți vor adopta în toate stadiile procedurii penale măsurile necesare pentru protejarea drepturilor și intereselor copiilor care sunt victimele practicilor interzise prin prezentul protocol, în special:

- a) recunoscând vulnerabilitatea copiilor victime și adaptând procedurile într-un mod care să țină seama de necesitățile lor speciale, îndeosebi în calitate de martori;
- b) informând copiii victime asupra drepturilor și rolului lor, a scopului, termenelor, a desfășurării, avansării procedurilor, precum și asupra deciziei luate în cazul lor;
- c) permițând ca punctele de vedere, necesitățile sau preocupările copiilor victime să fie prezentate și examinate în cursul procedurii, atunci când interesele lor personale sunt afectate, în conformitate cu regulile procedurale din dreptul intern;
- d) acordând sprijin adecvat copiilor victime în toate stadiile procedurii penale;
- e) protejând, pe cât este posibil, viața privată și identitatea copiilor victime și luând măsuri conforme cu dreptul intern pentru a preveni difuzarea oricărei informații care ar putea conduce la identificarea lor;
- f) protejând, dacă este necesar, siguranța copiilor victime, a familiilor lor și a martorilor acuzării de intimidare și represalii;
- g) evitând orice întârzieri nejustificate în soluționarea cazurilor și în executarea hotărârilor sau a deciziilor prin care se acorda o indemnizație copiilor victime.

2. Statele părți vor asigura ca nici o incertitudine asupra vârstei reale a victimelor să nu împiedice declanșarea anchetelor penale, în special a anchetelor destinate să determine această vârstă.

3. Statele părți vor asigura ca în modul de tratament al copiilor victime, în cadrul sistemului de justiție penală, va prima interesul superior al copilului.

4. Statele părți vor lua măsuri pentru asigurarea unei pregătiri corespunzătoare, în special juridică și psihologică, a persoanelor care lucrează cu victimele infracțiunilor definite prin prezentul protocol.

5. Statele părți vor lua, în cazul în care este necesar, măsuri pentru asigurarea siguranței și integrității persoanelor și / sau organizațiilor implicate în prevenirea și / sau protecția și reabilitarea victimelor acestor infracțiuni.

6. Nici una dintre dispozițiile prezentului articol nu va aduce atingere dreptului acuzatului la un proces echitabil și imparțial sau nu este incompatibilă cu acest drept.

Articolul 9

1. Statele părți vor adopta sau vor întări, vor aplica și vor difuza legi, măsuri administrative, politici și programe sociale pentru prevenirea infracțiunilor vizate în prezentul protocol. O atenție specială va fi acordată protecției copiilor vulnerabili la astfel de practici.

PROTOCOLUL FACULTATIV

2. Statele părți vor sensibiliza opinia publică, inclusiv copiii, asupra măsurilor destinate prevenirii practicilor interzise de către prezentul protocol și a efectelor nefaste ale acestor practici, prin intermediul tuturor mijloacelor adecvate, de educație și de formare. În vederea îndeplinirii obligațiilor prezentului articol statele părți vor încuraja participarea comunităților și, în special, a copiilor și a copiilor victime la programe de informare, educație și formare, inclusiv la nivel internațional.

3. Statele părți vor lua toate măsurile posibile pentru a asigura orice tip de asistență corespunzătoare pentru victimele infracțiunilor definite în prezentul protocol, în special deplina reintegrare socială și recuperarea deplină din punct de vedere fizic și psihologic.

4. Statele părți vor lua măsuri ca toți copiii victime ale infracțiunilor definite în prezentul protocol să aibă acces fără discriminare la proceduri care să le permită solicitarea compensării prejudiciului suferit din partea persoanelor răspunzătoare din punct de vedere legal.

5. Statele părți vor lua măsurile adecvate pentru interzicerea în mod eficient a producerii și difuzării materialelor care fac publicitate practicilor interzise prin prezentul protocol.

— Articolul 10

1. Statele părți vor lua toate măsurile necesare în vederea întăririi cooperării internaționale prin acorduri multilaterale, regionale și bilaterale, în scopul prevenirii, identificării, urmăririi, anchetării și pedepsirii celor responsabili de actele legate de vânzarea de copii, de prostituția copiilor, de pornografia infantilă și de turismul pedofil. Statele părți vor favoriza, de asemenea, cooperarea și coordonarea internațională între autoritățile lor, între organizații neguvernamentale naționale și internaționale și organizații internaționale.

2. Statele părți vor încuraja cooperarea internațională pentru a contribui la readaptarea fizică și psihologică a copiilor victime, la reintegrarea lor socială și la repatrierea lor.

3. Statele părți se angajează să întărească cooperarea internațională pentru a elimina principalii factori care fac vulnerabili copiii la vânzare, prostituție, pornografie și turism pedofil, îndeosebi sărăcia și subdezvoltarea.

4. Statele părți care au capacitatea de a acționa vor furniza ajutor financiar, tehnic sau de altă natură în cadrul programelor existente pe plan multilateral, regional, bilateral sau de altă natură.

— Articolul 11

Nici una dintre dispozițiile prezentului protocol nu va afecta dispozițiile mai favorabile realizării sau exercitării drepturilor copilului care pot figura:

- a) în legislația unui stat parte;
- b) în dreptul internațional în vigoare pentru acel stat parte.

— Articolul 12

1. Fiecare stat parte, în termen de 2 ani de la intrarea în vigoare a prezentului protocol, va prezenta un raport către Comitetul pentru Drepturile Copilului, conținând informații detaliate asupra măsurilor adoptate în vederea implementării dispozițiilor protocolului.

2. După prezentarea raportului detaliat fiecare stat parte va include în rapoartele prezentate Comitetului pentru Drepturile Copilului, în conformitate cu art. 44 din convenție, orice informație suplimentară referitoare la aplicarea prezentului protocol. Celelalte state părți la protocol vor prezenta un raport la fiecare 5 ani.

3. Comitetul pentru Drepturile Copilului poate cere statelor părți informații suplimentare privind aplicarea prezentului protocol.

Articolul 13

1. Prezentul protocol este deschis spre semnare oricărui stat care este parte la Convenție sau care a semnat-o.
2. Prezentul protocol este supus ratificării sau este deschis spre aderare pentru orice stat care este parte la Convenție sau care a semnat-o. Instrumentele de ratificare sau de aderare vor fi depuse la secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

Articolul 14

1. Prezentul protocol va intra în vigoare în termen de 3 luni de la depunerea celui de-al zecelea instrument de ratificare sau de aderare.
2. Pentru fiecare stat care va ratifica prezentul protocol sau care va adera la acesta înainte ori după intrarea sa în vigoare, protocolul va intra în vigoare în termen de o lună de la data depunerii de către acest stat al instrumentului său de ratificare sau de aderare.

Articolul 15

1. Orice stat parte va putea în orice moment să denunțe prezentul protocol prin notificare scrisă, adresată secretarului general al Organizației Națiunilor Unite, care va informa ulterior celelalte state părți la Convenție și toate statele care au semnat-o. Denunțarea va produce efecte în termen de un an de la data primirii notificării de către secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.
2. Denunțarea nu va avea ca efect scutirea statului parte de obligațiile pe care i le impune prezentul protocol, referitoare la orice infracțiune survenită anterior datei la care denunțarea își produce efectele, după cum nu atrage în nici un caz urmărirea examinării oricărei probleme pentru care Comitetul pentru Drepturile Copilului a fost deja sesizat înainte de această dată.

Articolul 16

1. Fiecare stat parte poate propune un amendament și poate depune textul acestuia la secretarul general al Organizației Națiunilor Unite. Acesta va comunica propunerea de amendament statelor părți și le va cere să îi facă cunoscut dacă sunt favorabile convocării unei conferințe a statelor părți, în vederea examinării propunerii și supunerii la vot. Dacă într-un interval de 4 luni de la data comunicării cel puțin o treime din numărul statelor părți se va pronunța în favoarea convocării unei astfel de conferințe, secretarul general va convoca conferința sub auspiciile Organizației Națiunilor Unite. Orice amendament adoptat de către majoritatea statelor părți, prezente și votante în cadrul conferinței, va fi supus spre aprobare Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite.
2. Orice amendament adoptat în conformitate cu dispozițiile paragrafului 1 va intra în vigoare după adoptarea de către Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite și acceptarea lui cu o majoritate de două treimi din numărul statelor părți.
3. După intrarea în vigoare a unui amendament acesta devine obligatoriu pentru statele părți care l-au acceptat, celelalte state părți rămânând legate prin dispozițiile prezentului protocol și prin toate celelalte amendamente anterior, acceptate de către acestea.

Articolul 17

1. Prezentul protocol, ale cărui texte în limba arabă, chineză, engleză, franceză, rusă și spaniolă sunt egal autentice, va fi depozitat în arhivele Organizației Națiunilor Unite.
2. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va transmite copii certificate de pe prezentul protocol tuturor statele părți la Convenție și tuturor statelor care au semnat-o.

PROTOCOLUL FACULTATIV

